

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

STEV.—NO. 988.

CHICAGO, ILL., 19. AVGUSTA (AUGUST 19), 1926.

LETO—VOL. XXI.

Upravništvo (Office) 2659 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

SVETOST PRIVATNE SVOJINE.

Sedanja ekonomska uredba bazira vsa na načelu privatne svojine. Protektiranje imovine smatra za svojo najvažnejšo nalogo. Nasproti je socializaciji v vsakem oziru in v vseh slučajih. Vojne so nastajale radi privatne svojine. V mirovnih pogodbah so odločevali interesi bogatašev. Versaillska in druge mirovne pogodbe, sklenjene po svetovni vojni, niso izjema v tem oziru.

Tudi vere so se borile, in se bore za privatno svojino. Sedanja borba mehiškega klerikalizma proti mehiški vladi ni nič drugega kakor boj za privatno posest katoliške cerkve v Mehiki. Katoliški prvaki v Zedinjenih državah rohne proti "ruskim metodam" v Mehiki, proti "zatiranju" katoliške cerkve in proti "brutalnim" činom mehiške vlade, "ki preganja ne le mehiške, ampak tudi ameriške državljane". V imenu civilizacije zahtevajo katoliški Kolumbovi Vitezi od predsednika Coolidgea in ameriške vlade, da stori vse korake, ako potrebno, tudi oborožen vpad v Mehiko, da "reši" nesrečno deželo onkraj reke Rio Grande.

V resnici se gre samo za privatno svojino.

Za časa, ko je je francoska diplomacija potisnila v Mehiko Fran Jožefovega brata Maksimiljana, da postane mehiški cesar, je lastovala katoliška cerkev v Mehiki 70 odstotkov vse rodovitne zemlje, ki so jo obdelovali peoni-tlačani za škofo in druge duhovnike, ki so bili vsi Španci iz Španije. Domačini niso nikoli prišli na višja duhovniška mesta, in ker se je to dosedaj zelo malo spremenilo, je mehiška zbornica sprejela zakon, da smejo duhovniške službe v Mehiki izvrševati samo Mehikanci. Kolumbovi Vitezi kriče o mehiškem atentatu na osebno svobodo, toda njihov boj je v resnici namenjen varovanju milijard, ki jih poseduje importirana duhovščina v Mehiki.

Premoženje cerkve kot take v Mehiki se ceni nad \$600,000,000. Mnogo duhovnikov, posebno škofje, imajo premoženja katerih vrednost presega več deset milijonov dolarjev. Škof Gillou v škofiji Oajacou (Mehiko) je zapustil imovino, zapopadena največ v obsežnih veleposestvih, katero se ceni na šestdeset milijonov dolarjev. Ali je škof vsa ta ogromna posestva

pridobil s svojim delom? Škof Montes de Oca v državi San Louis Potosi (Mehiko) ima premoženje, katerega vrednost je cenjena na \$40,000,000. Oba škofa sta to imovino "podedovala". Prvo imenovani, ki je umrl pred letom dni, je bil v svetu poznan kot najbogatejši katoliški škof na svetu. Peoni, ki so obdelovali njegova obsežna zemljišča, so eni najrevnejših v Mehiki.

Čemu je katoliški cerkvi treba lastovati polovico mehiških zemljišč? Zakaj jih ne bi dala tistim, ki jih obdelujejo? Čemu uči, da je kupičenje bogastev greh, sama pa jih kupiči zase in za posamezne "namestnike" tistega, ki je dejal, "razdeli svojo imovino med uboge in hodi za menoj . . . ?"

Vse vesti o boju katoliške duhovščine v Mehiki proti mehiški vladi so zaeno pomešane s poročili, da pritiskajo ameriški oljni in drugi interesi, skupno z angleškimi proti "konfiskacijskim" postavam, katere ogrožajo "ameriške" interese v Mehiki. Kakor je še danes veliko mehiške zemlje v posesti katoliške duhovščine, tako so oljni vrelci, rude in drugi naravni zakladi v Mehiki posest ameriških, angleških in nekaterih drugih kapitalistov. Boj mednarodnih finančnikov in industrialcev ter katoliške cerkve v Mehiki je skupen boj skupnih interesov proti mehiški vladi. Gre se za privatno svojino. Vlada ima namen pomagati ljudstvu in mu vrniti ukradena bogastva. Katoliška cerkev se je poslužila zakramentov, da nahujška deset milijonov mehiških katoličanov, ki so kulturno najbolj zaostalo ljudstvo na svetu, proti vladi, ki hoče temu ljudstvu pomagati. Neuko je, in ne razume, da so zakramenti samo maska, s katerimi se ga vara. Ali tudi med mehiške ljudske množice prodira luč spoznanja.

Enaka nesoglasja kakor jih ima mednarodni kapitalistični svet z Mehiko, jih ima tudi s sovjetsko Rusijo. Gre se edino za svetost privatne svojine. Rusija je napram Mehiki velik. Ne le to, ampak velesila. Razlastila je vse posestnike v Rusiji in proglasila Rusijo ter vse kar je na nji ter pod njo za posest ruskega ljudstva. Bil je prenagel korak, od katerega se razvojno umika. In v kolikor se mu umika, toliko prijaznejša postaja napram nji družba,

kateri je načelo privatne svojine največja in edina svetinja.

Družba kooperacije ne bo poznala privatne svojine v današnjem pomenu besede, ker take svojine ne bo. Odpravljena pa bo polagoma, ne z enim dekretom. Ljudstva posameznih dežel morajo najprvo spoznati, da so bogastva v današnji družbi posest nekaterih izbranih ljudi, ne da bi jim bila potrebna. Spoznati morajo, da so bogastva produkt kolektivnega dela, da so ogromni trusti pod kolektivnim vodstvom, in da je največkrat edino delo pravih lastnikov vzeti dividende. Ljudstvo te resnice polagoma spoznava. In v enaki meri kakor prihaja eno spoznanje, rodi logično drugo spoznanje, da so bogastva, ki so produkt skupnega dela, skupna last. Če še niso, morajo postati, kajti ekonomska uredba, ki ne bazira na kolektivnem lastništvu produktivnih in distributivnih sredstev, ni in ne more biti pravična za ljudstvo.

John Brophy kandidat za predsednika U. M. W. of A.

John Brophy, predsednik U. M. W. v drugem unijskem distriktu (centralna Pennsylvania), je podal izjavo, da sprejme kandidaturu za predsednika U. M. W. of A. Sedanji predsednik premogarske unije je John L. Lewis, ki je dobil to pozicijo l. 1919.

Brophy je znan ne samo med premogarji, ampak v splošnem delavskem gibanju. Ima sloves, da je izboren organizator, administrator in propagandist. In ob enem je človek, ki gleda v bodočnost, ne samo v preteklost. Je za socializacijo premogovnikov, za samostojno nastopanje delavstva v politiki, za organiziranje velikih delavskih mas v unije in za organiziranje premogarjev v neorganiziranih distriktih. Njegovo kandidaturu so pozdravili vsi napredni delavci. Med premogarji, ki hočejo dobro svoji uniji, je zavladalo veliko veselje, kajti Brophy je prvi močan protikandidat Lewisu in njegovi skupini, kateri ima pogoje za zmago.

Brophy stanuje v Clearfieldu, Pa., kjer je urad U. M. W. drugega distrikta. V sporočilu o kandidaturi za predsednika unije pravi, da jo je sprejel na številne apele, ki jih je dobil od vseh strani.

V svoji platformi pravi, da bo v slučaju izvolitve organiziral najboljše kampanjo za pridobitev premogarjev v U. M. W. v okrožjih, v katerih jih je v poslednjih par letih izgubila. Bodočnost premogarske unije odvisi samo od tega problema. Kajti, ako ne organizira večine premogarjev v vseh krajih dežele, tedaj je jasno, da jo bo v organiziranih distriktih oslabil brezposelnost rudarjev, izprtja itd. Družbe enostavno naglašajo, da ne morejo konkurirati s kompanijami v krajih, kjer unija ni priznana

in delajo premogarji po pravilih odprte delavnice, kar pomeni nižje plače od unijskih in veliko slabše ugodnosti kot jih imajo premogarji v unijskih okrožjih.

John L. Lewis je s svojo taktiko razvoju unije veliko škodoval. Nič manj škode ji niso napravili takozvani "progresivci" s svojim ustanavljanjem "progresivnih" odborov, ki so bili v resnici voda na mlin reakcije. Izpodkopavali so moralo članstva, in s tem ubijali moč unije. Kompanije se vsled tega niso prav nič pritoževale. Glavni voditelji "progresivnega" bloka U. M. W. v Pa. so s svojimi poslednjimi dejanji pokazali, kako zelo so — napredni.

Vzlic tem Fosterjevim neuspehom, ki niso samo neuspehi ampak podpora reakciji v U. M. W., bodo Fosterjevci baje imeli svojo listo pri volitvah odbora U. M. W., ki se vrše decembra to leto. Zanimanja zanjo ne bo, ker je stvar diskreditirana.

Prijatelji napredka v U. M. W., nadalje vsi nasprotniki taktike kakršne se poslužuje J. L. Lewis, in vsi ki vedo, da je skrajni čas da v U. M. W. pride na predsedniškem mestu do spremembe na boljše, bodo glasovali za John Brophyja.

Koliko in kaj je storila Callesova vlada za mehiško ljudstvo.

Predsednik Calles, proti kateremu je napovedal vojno ves katoliški svet, je storil s svojim kabinetom in s sodelovanjem mehiške delavske stranke ter mehiških strokovnih unij več dobrega kakor vsa katoliška cerkev od kar si je podjarmila "duše" večine mehiškega ljudstva.

Sedanja mehiška vlada je zgradila 3.000 novih šol. Ustanovila je štiri nove agrikulturne šole, v katere pohaja 3.200 sinov najrevnejših kmetov. Določila je v svojem proračunu trideset milijonov dolarjev za irigacijo, s katero bo spremenila na tisoče akrov puštinje v rodovitno zemljo in jo razdelila peonom. Mnoga veleposestva je parcelirala in jih dala peonom, kateri so jih preje obdelovali za druge. Ustanovila je štiri ljudske banke, v katerih imajo peoni priliko dobiti posojilo po 8 do 9 odstotni obrestni meri. Kolikšne koristi so ti zavodi, dokazuje dejstvo, da privatne denarne institucije zahtevajo 48% obresti.

Ni je vlade na svetu, ki bi imela proti sebi relativno tako mogočne sovražnike, kakor jih ima mehiška. Sovjetska Rusija ima mnogo močnih nasprotnikov, toda je relativno sama na sebi močnejša kot katerakoli druga velesila na svetu. Če vpoštevamo težkoče s katerimi se bori mehiška vlada, bomo znali ceniti velikanske pridobitve, ki jih je dosegla Callesova vlada v teku kratkega časa za mehiško ljudstvo.

Politični razvoj v Rusiji.

Sovjetska Rusija preživlja politično krizo. Kapitalistično časopisje jo ovija z misterioznimi poročili o uporih, umorih in s podobnimi vestmi, ki so neresnične, resnica pa je, da se vrši v ruski komunistični stranki, in s tem v moskovski internacionali, dalekosežen preobrat.

Iz raznih govorov na zborih ruske komunistične stranke, in iz člankov v moskovskih listih je razvidno, da je zatonila Zinovjeva taktika in z njo legenda o "svetovni revoluciji", v katero je še pred par leti tako vneto verovalo tudi nekaj ameriških Jugoslovanov, predvsem Hrvatov.

Glavni krmar sovjetske Rusije je danes Josip Stalin. Stalin je zvit politik in državnik. Dobri poznavalci oseb in politike v Rusiji so že pred dvema leti prerokovali, da Stalin sistematično, brez vika in krika, deluje za novo orientacijo v ruski komunistični stranki in novo vodstvo. Cilj je dosegel.

Stalin je v govoru, ki ga je imel dne 22. julija pred centralnim odborom komunistične stranke v Moskvi, nazval Zinovjeva za idijota, in njegovo taktiko za idijotsko ter škodljivo mednarodnemu delavskemu gibanju in — Rusiji.

To priznanje je prišlo pozno, ampak prišlo je!! Socialisti so to pravili še ko je Zinovjev prišel pred delavski svet s svojimi enaindvajsetimi točkami in z njimi razbil politično delav-

sko gibanje, ali pa ga razdvojil, v vseh deželah. Ta Zinovjev, katerega so komunisti po vsem svetu morali po božje slaviti, je danes odstavljen z vseh odgovornih mest v Rusiji, in glavni tajnik ruske komunistične stranke ga javno naziva z definicijo "idijot", ki je popolnoma na mestu, samo pozna je. Stalin je moral čakati, in njegovi taktiki, in proti Trockiju in njegovi da je dobil moč, in sedaj govori proti Zinovjevu taktiki.

V poslednjih dveh letih je po zaslugi Stalina padlo šest mogočnih sovjetskih državnikov in komunističnih voditeljev. Ene še tolerira v opoziciji, nekatere pa je potisnil popolnoma v ozadje.

Izmed zadnjih, ki so dobili "dopust", je Leon B. Kamenjev, po Leninovi bolezni član triumvirata, ki je vladal Rusijo, pozneje trgovski komisar, sedaj komisar "na razpoloženju" (kakor pravijo bivšim ministrom v Jugoslaviji). Ostali, ki so dobili manj odgovorne pozicije, ali pa so bili popolnoma odstavljeni, so Leon Trocki, Gregorij Zinovjev, Karl Radek, Sokolnikov in general Laševič. Vsi ti so bili nekaj glavne osebnosti v vodstvu sovjetske Rusije.

Tudi Čičerinovo ime je zelo potihnilo poslednje čase. Poročajo, da je utrujen in počiva na Kavkazu. Leonid Krašin je, vsaj začasno, tudi izginil iz časopisja.

Kar se dogaja v političnih krogih Rusije, ni ničesar izrednega; izredno bi bilo, ako bi ne bilo teh razporov. Rusija ima pred seboj problem ekonomske rekonstrukcije, pri kateri jo "revolucionarji" kakršen je "idijot" Zinovjev, samo ovirajo. Te ovire meče večina komunistične stranke, katero vodi njen tajnik Stalin, na stran, zato da bo sposobnejša za bolj praktično delo in da bo manj prerekanja o teorijah in dogmah.

Omladinski socialistični pokret.

Na posebni konferenci v Amsterdamu, ki se je vršila nedavno, so razpravljali zastopniki Socialistične omladinske internacionale in Delavske sportne internacionale o potih in sredstvih za tesnejše sodelovanje teh o dveh delavskih mednarodnih organizacij. Socialistično delavsko internacionalo je zastopal Krispien. Konferenca je končala z delom v popolnem soglasju obeh skupin, da je več skupnega dela v interesu socialistične propagande in vzgoje med mladino potrebno, in da bo večja kooperacija v korist obema organizacijama.

"BEG IZ TEME" je knjiga ki je izšla v založbi "Proletarca". Obsega nad tri sto strani, in vsebuje dela ruskih pisateljev Andrejeva, Gorkega, Čehova, Arcibaševa in Turgenjeva. Stane vezana v platno \$1.75, mehko vezana \$1.25. Naročite več izvodov skupaj.

Povečanje "Proletarca" zasigurano.

Prva številka Proletarca, ki izide v septembru, bo povečana za osem strani, in potem bo za toliko strani povečana vsaka druga izdaja tega lista. To povečanje je omogočil poseben fond, ki je dosegel določeno vsoto.

Za trajno povečanje pa je potrebno trajno povečanje dohodkov. Glavni vir dohodkov je naročnina. Povečamo ga le, ako dobimo Proletarcu več naročnikov. Ob enem je važno, da prispevki v podporo listu ne prenehajo.

Ako pa je želja naročnikov, da se Proletarca poveča VSAKI teden za osem strani, tedaj naj s kampanjo nadaljujejo; ta kampanja je: zbiranje prispevkov v fond za povečanje Proletarca in pridobivanje novih naročnikov. Pazite na potek kampanje in sodelujte v nji.

Amsterdamska internacionala o problemu preseljevanja.

Na vsakem mednarodnem socialističnem zboru se med drugim vselej razpravlja o perečem problemu naseljevanja in izseljevanja delavcev. Mednarodna zveza strokovnih organizacij (Amsterdamska internacionala) in Socialistična delavska internacionala, kateri vedno delujeta skupno, sta sklicali kongres, posvečen samo temu problemu, ki se je vršil v Londonu dne 22.—25. junija t. l. "Delavska Politika" poroča o njemu:

"Amsterdamska mednarodna zveza delavskih strokovnih organizacij in delavska socialistična internacionala sta sklicali kongres o preseljevanju delavcev, ki se je vršil v Londonu od 22. do 25. junija. Na tem zborovanju je bila sprejeta cela vrsta sklepov glede olajšanja razmer onim delavcem, ki si morajo iskati kruha v tujih deželah.

Kongres je ugotovil, da je vsled kapitalistične uredbe, ki stremi za tem, da se poveča produkcija s pomočjo modernih strojev, nastala po vojni velika brezposelnost, posebno v Evropi. Kapitalisti ne morejo najti dovolj trgov za svojo pomnoženo produkcijo, iz česar zopet slede industrijske depresije in nove armade brezposelnih.

Brezposelni delavci so prisiljeni poiskati si dela in kruha v tujih deželah. Naravno, da se delavci najraje preselijo v one dežele, kjer so ekonomske razmere boljše in kjer je življenjski standard višji. Povojna emigracija se je tudi povečala vsled političnega preganjanja — belega terorja — v reakcionarnih deželah.

Preseljevanje delavcev, ki je samo na sebi posledica kapitalističnega sistema, ki ne more rešiti ekonomske krize v izselitveni niti naselitveni politiki, pa povzroča velike težave delavcem, ki se selijo, kakor tudi domačim delavcem naseljenih dežel, ki morajo tekmovati z novodošleci. Da se pomaga prizadetim delavcem, je kongres sklenil:

Da delavci vsake dežele gledajo na to, da se ustanovijo selitveni uradi, v katerih morajo biti delavske organizacije dobro zastopane; dalje se ima ustanoviti mednarodni emigracijski urad pri mednarodnem uradu dela.

Da se prepove vsa propaganda v svrhu izseljevanja po privatnih transportnih družbah in odpravijo vse tozadevne privatne agenture, namesto teh naj se ustanovijo državni uradi s predstavniki delavskih organizacij, ki naj emigrantom svetujejo in pomagajo.

Da se odpravijo pristojbine za potne liste in vizume za emigrante v deželah emigracije, prevažanja in imigracije.

Da zaméčijo vse dežele priseljenim delavcem obeh spolov enake pravice glede mezde, delovnika in socialnega zavarovanja, kakor jih uživajo domači delavci.

Kongres je tudi priporočil Mednarodni zvezi delavskih strokovnih organizacij, da v vseh deželah svojega področja organizira delavce-izseljence in jih pridruži domačim unijam.

Izseljenci, ki iz političnih vzrokov ne morejo urediti svoje narodnosti, bi morali dobiti potne liste od posebnega mednarodnega urada."

Volitve za predsednika S. S. P. Z.

Dvaintrideset kandidatov se je priglasilo za izpraznjeno mesto glavnega podpredsednika Slovenske Svobodomiselne Podporne Zveze.—Ker pri prvem glasovanju ni dobil noben kandidat večine, sta tista dva, ki sta pri prvih volitvah dobila največ glasov, šla na ožje volitve. Te so se pričele 11. avgusta.

SSPZ. ima nad šest tisoč članov. Volitev se jih je udeležilo nekaj nad polovico, kar je malo, ako se vpošteva, da je vladalo zanje precejšnje zanimanje.

Največ glasov je dobil Frank Bostič (Chicago), namreč 768, ali niti četrtno od celotnega števila oddanih glasov. Na drugem mestu je Peter Bernik, za katerega je bilo oddanih 482 glasov. Ta dva sta sedaj na ožjih volitvah.

Peter Bernik je pristaš združenja, v katerem je rešitev vseh šibkejših narodnostnih podpornih organizacij, namreč ako združenje ne pride prepozno. Po svojih nazorih je svobodomislec, ni pa član tiste "mašine", pred katero trepeta urednik "G. S." in jo objokuje, ker tira "največjo slovensko podporno organizacijo v gotovo pogubo".

Frank Bostič je konservativni svobodomislec, kar pomeni, da ne zabavlja proti "farjem", kot so zabavljali člani nekdanje stare garde v SSPZ., h kateri je pripadal tudi F. Bostič. Je torej zelo zmeren v tem oziru. Nasproten je tudi politiki v podpornih organizacijah, med katere prišteva seveda socialistično na prvem mestu. Pred leti je že bil član gl. odbora SSPZ.

Značilno je, da nihče izmed dvaintridesetih kandidatov ni dobil niti četrtno od skupnega števila oddanih glasov. Najmanj jih je dobil Joseph Pužell (16 glasov). John Judnich (Ely, Minn.), ki je bil več let član gl. odbora SSPZ. in delegat na njenih konvencijah, je dobil 59 glasov. Mike Primozich (Pennsylvania) jih je dobil 177. Mathew Gaishek, ki se navdušuje za novo svobodomiselno zvezo, je dobil 111 glasov, med temi več kot tretjino pri svojem društvu v Nokomisu. Nekateri kandidati so dobili samo glasove svojega društva, npr. Frank Putzel, Butte, Mont., ki je dobil pri svojem društvu 167 glasov in pri drugih pa 11 glasov. John Pokelshek, ki je tudi ostanek stare garde, je dobil 53 glasov. Matt Goreta, Hrvat (Pennsylvania), je dobil 90 glasov, skoro vse pri svojem društvu v Donori, Pa.

Dosedanji podpredsednik SSPZ. je bil John Pogáčnik (Minnesota). — Stop.

Taktika razdiranja in demagogije se jim ni izplačala.

Komunistično časopisje v Ameriki se še nobenkrat ni nahajalo v tako težki krizi kakor sedaj. Njegov glavni organ "Daily Worker", ki izhaja v Chicagu, je razposlal cirkularje, v katerih apelira za takojšnjo pomoč. Pravi, da potrebuje za premostitev poletne krize najmanj \$10,000. To je druga kampanja v tem letu. Prva se je slabo obnesla, posebno v Chicagu. Ker "D. W." v Chicagu ne more dobiti naročnikov, in to vzlje temu da je v Chicagu nad sto plačanih komunističnih funkcionarjev, so pričeli resno misliti na preselitev "D. W." v New York, češ, da bo v New Yorku

boljše polje, in to še posebno zato, ker so nekatere židovske unije v New Yorku prišle pod oblast Fosterjeve lige. Največji krah je prinesla Workers Party reorganizacija v "celice". Ukaz je bil tak, in posledica "reorganizacije" je, da je W. P. danes skoro brez članov.

Jako težke čase imata tudi "Radnik" in "D. S." Oba sta zagazila v dolgove, iz katerih se bosta težko izkoptala. "Radnik" je postal dnevnik 1. maja, največ z namenom, da bo vplival na konvencijo HBZ., v kateri so se radnikovci borili za premoč. Akcija se jim ni posrečila. V fond za dnevnik, katerega višino so določili na \$15,000, so do sedaj nabrali nad \$10,000, kar je za okoliščine v kakršnih živi hrvaško delavstvo zelo visoka vsota. Ali dnevnika ne bo rešila, če ne bodo visoki prispevki stalno prihajali. "Radnik" je v resni nevarnosti ne le da preneha kot dnevnik, ampak da postane samo tednik. Pred 1. majem je izhajal trikrat na teden.

Še v teži krizi kot "Radnik" je "Delavska Slovenija". Zinič je mislil, da jo bo rešil z apelom za prispevke, ki naj bi prihajali pod pretvezo, da se gre za obrambni boj proti tožbi, katero "so" naperili proti nji "socialpatrijoti", toda dobila je komaj \$200. V izdaji z dne 12. avgusta piše:

"... Dvanajsta ura se bliža. Še malo časa imamo in ako v tem času ne napravite svojo dolžnost, list ('D. S.') bo primoran pasti. Naša beseda je odkrita in želimo, da je ne pozabite..."

To je povedala na vidnem mestu, pod velikim naslovom z naglašenim tiskom.

Slovensko delavstvo je pokazalo, da med njim ni prostora za provokatorski list.

Da "D. S." sploh izhaja, je zasluga hrvaških delavcev, ki jo vzdržujejo ne da bi vedeli kaj piše. Kupili so jo s svojim denarjem, plačujejo njene dolgove s svojim denarjem, pošiljajo slovenske cirkularje s svojim denarjem, ali slovenskega delavstva ne morejo privedi "na pravo pot". Ta neuspeh "spreobračanja" je pripomogel, da so mnogi hrvaški komunisti pričeli premišljevat, češ, morda pa mi nismo na pravi poti! To premišljevanje je vzrok, da Ziničeva mašina pada in se lovi za bilke.

Šestnajsta konvencija K. S. K. J.

Dne 16. avgusta je bila v Pittsburghu, Pa., otvorjena XVI. konvencija Kranjske Slovenske Katoliške Jedinote. Udeležilo se je okrog 170 delegatov in delegatij ter 28 funkcionarjev gl. odbora.

KSKJ., ki se oglašja za najstarejšo slovensko podporno organizacijo, ima 18,000 članov in okrog 10,000 članov v mladinskem oddelku. Njena sedanja konvencija se vrši v Kranjsko slovenskem domu na Butler Streetu.

Konvencija šteje nad štirideset delegatic, kar je za konvencijo KSKJ. veliko število. Ni namreč še tako dolgo tega, ko so bili članice v tej ultra katoliški organizaciji brez članskih pravic.

Glavno besedo imajo duhovniki, ki so prišli na konvencijo kot delegatje in eni kot gostje. Duhovniki in businessmeni tvorijo konvenčno mašino. Razprave so včasih precej burne, kajti KSKJ. je vzlic temu da

ima zelo pobožne naloge vendarle materialistična organizacija. Ime "Kranjska" dela tudi preglavice, ampak skoro vsi "stari" so zato da "Kranjska" ostane. Med delegati je tudi nekaj tu rojenih Slovencev, ki v razpravah obvladajo oba jezika. Vodstvo konvencije in njena pretežna večina je skoz in skoz skrajno konservativna in fanatično lojalna "naši novi domovini" ter Rimu. Kadar govore o "novi domovini" je vselej vidno, da govori iz njih klerikalna in Morganova-Rockefellerjeva vzgoja. — Precej pozornosti vzbuja delegat Rev. Trunk, tisti, "ki tako veliko piše."

Konvencijo poseti tu ali tam tudi kak odbornik Hrvatske Bratske Zajednice. Od kar je v slednji zmagal takozvani "narodni blok", se je nagnila zelo na katoliško plat, in od tod njene simpatije do KSKJ.—P. C.

Hvala, ker ste nam pokazali, česa je treba za združenje.

Tukaj se ne gre za kakšno enotno fronto, ampak za združenje slovenskih podpornih organizacij. Prva slovenska podporna organizacija, ki je pričela "otirati solze", je bila KSKJ. Za njo je prišla JSKJ. A bilo je tudi nekaj manjših. Potem se je ustanovila SNPJ. Ker v nji ni bilo prostora za ambiciozne "interese", so se kmalu pričele ustanovljati nove. Ene so živele le kratko dobo, druge pa so živele, ali pa životarile. Vse pa so tekmoval v "otiranju solz". Tiste katere se niso imenoval "katoliške", so bile napredne. Njih napredek je bil v glavnem zapopaden v pravilu, da je vseeno, ako človek hodi k maši ali ne, glavno je, da plača asesment. Tako so namreč tolmačili napredek vsi nasprotniki socialistov in delavskega gibanja v naši javnosti.

V SNPJ. so se od vsega začetka koncentrirali socialisti in jo gradili tako konstruktivno, da je postala največja, in je za otiranje solz tudi največ izplačala. Na prosvetnem polju je bila ona edina aktivna; je tudi sedaj, in če ne bo jutri konec sveta, bo aktivna tudi jutri. Nji sta pridružena še dve drugi podporni organizaciji, kar jima ni v škodo. Združenje je šlo precej gladko, ker so bili v prizadetih glavnih odborih ljudje resnično za združenje. In bilo je tudi članstvo. Ta uspeh združevalnega dela je navdušil za združenje tudi večino članstva SSPS. Ali ko je bilo združenje že takorekoč dovršeno, so se pojavile sile, ki so združenje preprečile. Članstvo je plačalo stroške in krivci so rekli: Glejte, bratje, to imate od združenja! Nekateri bratje so se dali zapeljati in rekli: To hell z združenjem!! In tako je bilo združenje pokopano tudi na konvenciji SSPZ. v Clevelandu, ker ni dobilo zadostno večino. Skriti neprijatelji SSPZ., ki ji hlinijo prijateljstvo, pa so se smejali v pest.

Znani kameleon, ki urejuje bivše glasilo SSPZ., piše v svojem editorialu z dne 3. avgusta, da so za neuspeh združevalnega dela krivi tisti, ki imajo pod komando upravo največje slovenske podporne organizacije. Kaj pa naj store, za božjo voljo? Well, odstopijo naj!! Puste naj, da postane kameleon urednik "Prosvete", in njegovi tovariši glavni odborniki s stalnimi službami v uradu. Potem "pa bomo za združenje". Omenjeni "editorial", ki pojasnuje da so duhovniki prvi krivci za cepljenje slovenskih podpornih organizacij, ker so ustanovili KSKJ., se zaključuje s sledečim modrovanjem:

"Napredni elementi so potem ustanovili lastno podporno organizacijo, ki je sedaj po številu svojega članstva največja slovenska podporna organizacija. Ali tudi ta ni šla po pravi poti svojega razvoja. V njej so se jeli pojavljati politični nestrpnosti. Ti so dali povod ustanovitvi drugih naprednih podpornih organizacij.

Potem so poskusili z združevalno idejo, da bi popravili svoje napake, ki so jih napravili v svoji politični razgretosti.

Toda ta ideja je doslej le delno izvedena. Pridružilo se je par organizacij največji med njimi. In sedaj je združitevno gibanje docela v zastanku.

Zagrizenost tistih, ki imajo pod komando upravo največje podporne organizacije, odganja vse druge napredne, podporne ustanove od nje.

Če hočemo res udeležiti združitevno idejo vsaj med naprednimi elementi, mora biti mašina, pod katero že precej vidno boleha sedaj največja podporna organizacija, strta in odstranjena, kar se da najlaže doseči, če se zdramita dve tretjini spečega članstva.

To je, česar nam je sedaj najnujnejše treba."

Človek, ki je to napisal, je pristopil v SNPJ, potem ko je dobil službo v nji, bil je za združenje dokler je upal da postane s časoma "editor in chief" njenega glasila, potem pa ko je videl da te službe ne bo dobil tako lahko kakor jo je pri Zottijevemu "Slov. Narodu", svobodomiselnemu "Glasu Svobode" in klerikalnemu "Am. Slovenru", se je pričel togotiti, zmerjati tiste ki so krivi da se njegove ambicije niso pričele izpolnjevati niti v kali in začel dvoriti SSPZ., češ, Ti, ljuba, ljubljena moja, Ti potrebuješ svoje glasilo in za urednika moža, kakor sem jaz. Odbila ga je in si izbrala "Enakopravnost" za glasilo. Uredniški kandidat in "bivše glasilo" sta ostala na cedilu. Ali uredniški kandidat se ni dal oplasiti. Videl je, da je v SNPJ. zaigral, pa je "odstopil" in vprašal za pristop v Jugoslovansko katoliško jednoto, in to po njeni konvenciji, na kateri je zaključila izdajati svoje glasilo. To bo nekaj zame, je rekel kameleon. Ampak službo je dobil Tone Terbovec, večni uredniški kandidat pa ni prišel niti vpoštev. Kaj storiti? Začel je obdelovati v "Enakopravnosti" čikaške "samopašnike" in se "potegnil" za interese SSPZ., kar se je dalo. Ob enem je študiral advokaturu in baje so mu dali celo diplomu. Advokat pa večni uredniški kandidat še ni in nikoli ne bo. Tega se zaveda, zato je šel nazaj "za urednika" k bivšemu glasilu SSPZ., v katerem razlaga, zakaj ni združenja — oziroma, čemu se SSPZ. še ni pridružila k SNPJ.

Vsem, ki še ne vedo, bo morda v zabavo in kratak čas, ako se pove, da bi bila SSPZ. že davno pridružena k SNPJ., če bi Slovenska narodna podporna jednota hotela združenje kupiti. Take reči se namreč lahko kupijo ne da bi stvar izgledala grda ali umazana. Situacija je bila sledeča:

"Glas Svobode" izgublja že mnogo let naročnike. Pokojni Martin Konda je med vojno in po, vojni lezel v dolgove radi slabe situacije pri listu in radi pomankanja naročil v tiskarni. Videl je, da stvar nima bodočnosti, pa je poskusil z reorganizacijo podjetja. Ni šlo. Potem je bil dan zelo jasen miglaj, da naj kupi tiskarno in posestvo SNPJ., in zapreke za združenje SSPZ. in SNPJ. bodo odstranjene. Takrat je namreč "Glas Svobode" bil ne samo glasilo SSPZ. ampak tudi njen vodnik. Neglede na "zagrizeno vodstvo" Slovenske narodne podporne jednote bi bilo združenje dovršeno, če bi hotela SNPJ. kupiti tiskarno za vsoto, kakršno bi zahteval lastnik, in če se bi par uradnikom

garantiralo delo v uradu. Slednjemu bi odbor gotovo ne oporekal, kar pa se tiče tiskarne, SNPJ. takrat ni bila kupec, niti ni nikogar v nji mikalo kupiti tiskarno, katera ne odgovarja potrebam jednote.

Da ni še združenja med SSPZ. in SNPJ., so torej krivi bizniški in "koritaški" interesi, ne pa "zagrizenost komande", ki gospodari nad SNPJ. V tej komandi so bili od vsega začetka zastopani tudi ljudje ki imajo o socialistih enako neprijazno mišljenje kakor večni uredniški kandidat. Kar se tiče "vidnega bolehanja" v SNPJ., ni Zvonko Novak prvi ki je to bolehanje opazil. Prvenstvo gre namreč "Glasu Naroda" in č.g. duhovnikom ter njihovemu glasilu. Šele potem so to bolehanje zagledali tudi drugi, npr. med vojno kraljevaši vseh vrst, po vojni pa razni Bartuloviči, Zinichi in tisti "člani" SNPJ., ki pišejo svarilne editoriale v "Francišškanskega Slovenca". Vsemu orkestru, v kateremu igra tudi urednik bivšega glasila SSPZ., pa sekundira č.g. župnik Černe v Sheboyganu, ki je bil poslednja leta med prvimi ki so pričeli reševati SNPJ. in odkrivati korupcijo v njenem uradu.

Ker se SNPJ. ponuja toliko zdravnikov, je upanje, da se bo "vidno bolehanje" dalo kmalu ozdraviti.

Junaštvo moških v raznih pozah.

Povesti o junaških činih navadno opisujejo samo moške, ženske pa so junaške le, kadar se bore za svoje ljubimce ali otroke. Ali pa, če so svetnice. Drugače se kje "stiskajo in molijo".

Ampak moški navsezadnje ni tako junaški kakor ga slikajo v povestih. Ameriška medvojna propaganda je razglašala brezprimerno junaštvo ameriškega moštva, ki je pripravljeno dati vsako uro življenje za svojo domovino in zastavo. Toda ker moški niso bili "pripravljeni", so jih pripravili s prisilno vojaško službo.

Zelo rad se moški junak izgovarja za svoja nejunastva na ženske.

Recimo, da se poroči "svobodomiselen" junak. Dejal bo: Poročil sem v cerkvi radi nje. S tem misli ženo. Svoje otroke daje krstiti radi "nje". In tudi v cerkev gre včas, da je v hiši "mir".

K nazadnjaku pride zastopnik naprednega lista in sili vanj: Naroči se. Mož se brani z izgovorom: Se bi naročil, ampak ona vpije.

Vprašaš modrijana, čemu ne gre nikoli na seje, ali na shod, na priredbo te ali one organizacije, pa pravi: Ah, saj tudi brez mene mine; morda bi še šel včas, pa se ona huduje, če nisem vedno pri nji.

Vsega je torej kriva "ona".

Iščes priliko da jo vprašaš, zakaj je "taka", pa se nasmeje in pravi: Ej, moj dec je šleva! Ni za nikamor, pa je doma, kadar ni v šapi. In res, vidiš ga, kako zjutraj ob 7. odhaja in se vrača ob 7. zvečer. Doma se pogovarja sam seboj ali pa z njo o bosu, o delu, o tovariših s katerimi dela skupaj, — same puste vsakdanjosti. Nato gre spat in vstane zjutraj ob 6. Vsaki dan enaka povest.

In koliko je takih junakov, ki se ne brigajo za nobeno stvar, zato ker se bi "ona hudovala".

Agitirajte za razširjenje "Proletarca".

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

TRGOVSKA POBOŽNOST.

BUTTE, MONT. — To je moj prvi dopis v "Proletarca", in upam, da bo priobčen. Nedavno je bil od tu v tem listu zelo dober dopis o tukajšnjih razmerah, pa sem si mislila, čemu nas ne bi bilo več iz Butta, ki bi dopisovali?

Prvič v življenju mi je pred kratkim prišlo v roke "Glasilo KSKJ." Pregledala sem ga, prečitala članek Toneta Grdina, pa sem si mislila: V katerem veku se je pa ta Grbina zgubil! Ravno toliko je na mestu v sedanji dobi kakor tisti "zdravniki" ki zdravijo z "zagarjanjem".

Tone Grdina poje slavo ljubljanskemu škofu. Pravi, da je prišel na obisk v Ameriko iz ljubezni do ameriških Slovencev. Spominjam se na notice v naših listih, v katerih je bilo rečeno, da so tukajšnji slovenski klerikalci sklenili povabiti škofa Jegliča, da bodo z njegovo prisotnostjo dvignili "katoliški duh". Povabili so ga torej v bizniškem interesu. Brala sem tudi, da so mu poslali "karto", oziroma da so kolektali zanj. Tudi ko je prišel, je bil njegov prihod v vsako faro zvezan s stroški, in verniki so morali "darovati" v večjo čast in slavo božjo.

V stari Avstriji je Grdina in vsi taki kot je on pel "Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo . . ." Njegovo geslo je bilo, "vse za vero, dom, cesarja." Ker Bog habsburške Avstrije ni hotel ohraniti, so rekli, "vse za vero, dom in svobodo zlato." Izmislili so si tudi druga gesla, pri tem pa žegnali neumne ljudi, in kolektali za maše, altarje, "lustre", šole, cerkve, kapelice, "znamenja", zvonove itd.

Nagromadili so v koledarje kupe svetnikov, in to so potem komercializirali s tem, da so po paganskem načinu posebili vse svoje "čudodelnike" obojega spola v kipe in slike ter jih prodajali. Svetinjece, škapulirji, "čudežno vodo", svetniške sohice v malih škatljicah za na vrat, rožne vence in stotere druge reči je iznašla kramarska cerkev, da je delala biznis. Grdina pravi: Mi delamo iz ljubezni do ljudstva.

Če bi vi delali iz ljubezni do ljudstva, se ne bi bratili z nasprotniki ljudskih interesov. Izgnali bi kramarje iz svojih hramov, kakor jih je izgnal tisti, ki ga častite, dasi je vaše češčenje hinavsko in neresnično.

Katoliška cerkev v Mehiki se je v interesu oljnega trasta in drugih kapitalističnih skupin pognala v boj proti mehiški ljudski vladi. Ali je to posnemanje Kristovih nauk? Zakaj so se slovenski katoliki v tej deželi in katoličani po vsem svetu na papežev ukaz pognali v boj proti Mehiki? Ali je mehiška vlada katoličanom v Mehiki zabranila izpolnjevati verske dolžnosti? Ne! Ali je morda mučila duhovnike? Ne! Gre se za biznis, kateri danes financira katoliško cerkev, in cerkev mu mora služiti. Ker je Grdina agent te cerkve, služi tudi on tistim ki so ljudskim interesom sovražni, dasi se tega morda niti ne zaveda, kajti med slovenskimi katoličani je malo brihtnih ljudi. Tone Grdina že ni, kar sem spoznala iz enega samega članka v omenjenem listu, pod katerim je bil podpisan.

Rudarjeva žena.

SLOVENSKI DELAVSKI DOM V COLLINWOODU.

Poroča Joseph Presterl.

Šest tisoč ljudi se je udeležilo slavnosti polaganja vogelnega kamna v svetišče napredka collinwoodske slovenske kolonije, ki se imenuje SLOVENSKI DELAVSKI DOM.

Dva tisoč ljudi je bilo v povorki, ena najlepših v zgodovini Collinwooda, in tudi največja. Bila je NAŠA slavnost!

Vse to se je vršilo v nedeljo 25. julija. Slavnost je bila sijajna in je izpadla boljše kot so pričakovali naši najbolj drzni optimisti.

Slovenski delavski dom v Collinwoodu je dom delavske solidarnosti in napredka; je dom združne volje in uspeh skupnega dela.

Pred našo slavnostjo so se nahajali v tej naselbini visoki cerkveni dostojanstveniki iz "domovine". Prišli so iz evharističnega kongresa v Chicagu. Župnija jim je organizirala sprejem, organizirala parada, poskrbela za pomp. "Imenitno slavlje," so rekli gospodje duhovniki, "takega še ni bilo v Collinwoodu."

Čez nekaj dni, da bom natančen, dne 25. julija, so videli slavnost, kakršne tudi cerkev ni bila sposobna organizirati. Nismo imeli vladik v svoji sredi, ampak prišlo je šest tisoč rojakov delavcev, ki so se zbrali ne kot drhal, ampak kot urejena množica, kajti vsa slavnost se je vršila natančno po določenem sporedu.

Pred desetimi leti se je pričelo med collinwoodskimi rojaki z akcijo za zgraditev lastnega družabnega in kulturnega ognjišča. Napredni, zavedni delavci, so bili v ospredju; oziroma, bili so oni, ki so prvi prišli za plug in orali. Nekateri izmed teh pionirjev so še danes aktivni.

Po desetih letih dela se je ideja uresničila. Stavba se dviga! Dne 25. julija je bil vzdian vogelni kamen. Bil je to najlepši dan v zgodovini naše naselbine. Bil je njen praznik!

Bila je naša, delavska manifestacija! Videl si collinwoodske rojake, videl si jih iz okoliških krajev. Vse je družila skupna misel. To, kar opisujem, se je godilo in se godi v severnem delu Collinwooda.

Čitali ste že o paradi, ki se je vršila ob tej priliki, toda dovolite, da jo opišem (kolikor najbolj mogoče na kratko) tudi tukaj.

Vršila se je pod načelstvom sodruga J. F. Durna. Izvršil je svojo nalogo izvrstno in zaslužil čestitko. Prva v vrsti je bila godba. Za njo je sledil Sokol, organizacija slovenskih delavskih telovadcev. Nato so bila uvrščena po redu razna društva z zastavami, katerih je bilo nad trideset. Za njimi so korakale žene in dekleta, katere tvorijo organizacijo "Naprednih žena, odsek Slov. del. doma". Bile so v narodnih nošah in s tem povečale pestrost slike. Za njimi so korakali člani direktorija S. D. D. Boter in botra sta se peljala v krasno ozaljšanem avtomobilu. Boter je bil Mr. Gubanc, splošno znan trgovec, ki našim akcijam nikoli ne odreče podpore. Botra je bila Mrs. Plešec, soproga pokojnega sodruga Plešča. Tudi ona je naša prijateljica in podpirateljica delavskega gibanja.

Zelo lep je bil pogled na mladino, ki je korakala v povorki. Danes je dom naš in bo služil nam in naši

mladini. Jutri bo dom njen in bo služil nji in NJENI mladini.

Tri godbe so bile v sprevedu. Prvenstvo gre godbi "Bled". V splošnem pa gre prvenstvo vsem, ki so sodelovali na tej slavnosti. Bila je SKUPEN uspeh SKUPNEGA dela. Ta manifestacija je pokazala, da se izplača biti napreden in delavsko zaveden. Sami delavci so v naših vrstah, in vzlic temu, tak napredek! Včasih pa so nas učili (tudi sedaj uče tako), da je delavec na svetu zato da dela — za druge, "gospodje" zato da varujejo duše, odvetniki da nam pomagajo pri pričkanju, vsi drugi učeni ljudje pa zato da nas — "guliho". Delavec ima razum, kakor vsak človek, in če ga hoče rabiti sebi v prid in misliti v interesu skupnosti, se lahko vodi sam v kolektivnem smislu besede. To je načelo našega pokreta.

Ulice, po katerih so korakale naše množice, so bile lepo dekorirane. Iz hiš so se vile zastave, kakor je star običaj. Pred vhodom na slavnostni prostor so pozdravljali goste številni napisi. Ko se je množica zbrala pred Domom, so se pričele ceremonije polaganja vogelnega kamna. Izvršil jih je predsednik direktorija Slov. del. doma g. Rožanc, prijatelj in podpiratelj našega gibanja in napredka sploh.

Zastopniki društev z zastavami društev so se zbrali na tribuni zaeno z drugimi, ki so zastopali organizacije in bili poslani, da nagovore udeležence. Med tem urejevanjem so se vpisovala imena v zlato knjigo. Tudi delavski dom potrebuje denarja, predno se ga zgradi, in to vpisovanje je en način, ki pripomore do sredstev.

Prvi govornik je bil Frank Somrak, ki ima v takih akcijah precej izkušenj. Za njim je nastopil kot zastopnik občine mestni blagajnik Mr. Damm. Dr. F. J. Kern je govoril v imenu SSPZ., in sodrug Ludvik Medveshek, tajnik Slovenskega narodnega doma v Clevelandu, v imenu SNPJ. Nadalje so govorili predsednik clevelandkega Slov. nar. doma Marn, predsednik SDZ. J. Gornik, urednik "Enakopravnosti" sod. Vatro Grill, sod. Louis Trugar in drugi. V točkah med govorniškim programom je pel zbor "Jadran" in zbor "Zarja". Oba sta pripomogla k celotnemu uspehu. Oba zbora sta napredna, in oba sodelujeta povsod, kjer se gre za napredek. "Zarja" deluje v glavnem v Clevelandu, "Jadran", ki je collinwoodski zbor, pa je aktiven tudi pri akciji za Slovenski delavski dom.

Ko je bila slavnost na prostem končana, se je množica razšla, zvečer pa smo se zopet zbrali v Stanšičevi dvorani, kjer se je vršil banket. Navzočih je bilo nad tri sto gostov. Za več ni bilo prostora. Ko bo zgrajen dom, se bo tudi temu odpomoglo. Spored banketa je vseboval govore in pevske ter godbene točke. Slednje je izvajala godba "Bled". V pevskih točkah so nastopile sestre Česnik in sestre Milavec. Zabava na banketu je bila vseskozi neprisljuna — in kako bi se izrazil — priprosta. Nikjer ni bilo nič pretiranega, vse je bilo "po domače med domačimi". Smelo rečem, da tako veselih obrazov še nisem videl na severni strani Collinwooda. Nihče ni silili "domov", vsakdo je čakal do pozne ure, ko je bilo čas da se razidemo.

To, kar opisujem, je bila šele slavnost polaganja vogelnega kamna. Stavba se dviga, in imeli bomo otvoritveno slavnost. Ta ki smo jo imeli, je bila velik moralen in gmoten uspeh. *Otvoritev Doma bo uspeh skupaj šestetega dela.*

Nalogo, ki jo imamo, še nismo izvršili. Zatorej, z delom naprej!

Mogoče bi zunanji čitatelji radi vedeli, kakšen bo naš dom. Zelo prostoren za naše, to je, za collinwoodske razmere. Imel bo velik oder, primerno moderno dvorano in vse ugodnosti, ki jih nudi današnja arhitektura. Mogoče pa je, da postane s časoma premajhen. V tem slučaju imamo poleg Doma na razpolago dodatno stavbišče, na katerem bomo Dom, ako bo potrebno, povečali. Direktorij je bil torej zelo previden.

Korporacijo, katera ta dom gradi, tvorijo delavci, bodisi kot posamezniki, ali organizirani v društvah. Tudi rojake trgovce v naši koloniji prištevamo med delavce, ker morajo delati za svoje preživljanje. Poleg tega so nekateri zelo aktivni v našem gibanju in kadar se gre za napredek naselbine, so prvi med prvimi. Brez delavcev, tistih delavcev ki se pote za vsaki dolar, pa ne bi bilo Doma, kakor ne bi bilo tovaren in ničesar, kar predstavlja današnjo industrijo. Zato pa novi collinwoodski dom po vsej pravici zasluži, da se imenuje Slovenski delavski dom.

SODELOVANJE MED MOŽEM IN ŽENO NA PODLAGI ENAKOSTI JE V DOBROBIT SKUPNOSTI.

HERMINIE, PA. — V "Prosveti" z dne 31. julija je bilo priobčeno poročilo iz Amsterdama o mednarodni konvenciji univerzitetnih žensk, na kateri se je baje živahno razpravljalo o dolžnosti moških do svojih žen in do kuhinjskih in podobnih "ženskih" del. Na čelu te propagande se je, kot pravi poročilo, postavila Lillian M. Gilbert iz Monclairja, N. Y.

Ta propaganda ni nova. Ženska se že dolgo bori nele za politične pravice, ampak tudi proti zapostavljanju v družabnem in vsakem drugem oziru. Kajti priznati je treba, da vzlic mnogim njenim pridobitvam je v splošnem še vedno smatrana za manj vredno bitje. Zapostavljajo jo vere, zapostavlja jo mož, in niso ravno redke družine, v katerih jo zapostavljajo tudi otroci. Predno bo ženska smatrana za enakovredno z moškim v očeh moških, bo vzelo najbrž še dolgo dobo razvoja.

Kuhinjsko delo ni prikupno. Njegovanje otrok je morda ženski poklic, ali one smatrajo, da bi nekaj tega bremena odvzeli svojim ženam lahko tudi možje, oziroma, da bi moral biti dom zadeva 50-50. To je, mož ne bi smel smatrati svoje žene za deklo, ki mu kuha, pere in čisti stanovanje, včasih pa mu služi tudi "za zabavo", kadar je tako razpoložen, pač pa bi ji moral pomagati, pa bi bilo življenje obema prijetnejše.

Res je, da mnogo mož pomaga svojim ženam pri gospodinjskem delu. Nekateri pomagajo iz dobre volje, nekateri pa ker so prisiljeni. Vprašanje tukaj je samo, kaj ženica opravlja tisti čas ko mož "doma dela".

Nič ne škodi, ako možiček včasih kaj peče, ali pomiva posodo, ali pestuje otroke. Kdor se oženi, se mora sprijazniti s tako "usodo". Prvo in glavno je: harmonija med zakoncema in s tem v družini. Harmonija pa je mogoča le, ako delata vse sporazumno, to pa je izvedljivo, ako pri obema odločuje razumevanje drug drugega in s tem razum. Kjer pa pravi mož: Pri meni je tako kakor jaz hočem, baba nima nobene besede! In kjer pravi ona: Jaz se mojemu staremu ne pustim, kajti jaz nisem taka da bi hodil po meni — tam kajneda ni harmonije.

Cerkev je zvalila vso krivdo da živimo v tej solzni dolini, na žensko. Eva je zapeljala (gotovo po božji volji?) Adama, Adam se je greha branil, toda podlegel je poželjivosti, in gospod ju je izgnal iz raja. Od tistega časa je ženka kriva izvirnega greha. Radi njega

zahteva cerkev da se otroke "očisti" pri krstu, in tudi ženske imajo navado (katoliške), da se gredo po porodu očistiti v cerkev. Vse to zapostavljanje izvira iz verskih dogem. Ker je moški fizično od nekdanj močnejši, je on napravil dogme, on je ustanavljal vere, on je pisal razna "sveta pisma", ženske pa so mu morale ves čas igrati podrejene vloge.

Dolgo časa ni ženska imela nobene besede v javnem življenju. Ali prišel je kapitalizem, pognal žensko v tovarno, trgovine in pisarne, in s tem je bil vržen ob tla ter zrušen za vse čase nazor, "da ženska ni za drugim kakor za v kuhinjo in k otrokom." Pojavile so se sufražetke, ki so vodile borbo za volilno pravico ženskam. Zahtevale so odpravo zakonov, kateri so izključevali žensko iz uradov in jo sploh smatrali za manjvredno bitje. Ta borba je trajala par desetletij in v mnogih deželah ni še končana.

Ženske so ljudje (dasi so vere včas, in ene menda še sedaj, trdile, da ženske niso ljudje kakor so moški), zato imajo napake, kakor jih imamo moški, poleg tega pa še svoje posebne lastnosti, kakor jih imamo mi. Rade se lišpajo. V ta namen porabijo veliko več časa kakor moški. Slednji pa ga porabijo več v pivnicah, pri kvartah, na igriščih itd. Kadar se moškemu kam mudi, in se "ona" še ni "sfiksala", se ujezi, prične vpiti, češ, kaj se še nisi zrihtala in namazala? In tedaj morda tudi ona kaj reče, slede hude besede, in dan je obema pokvarjen. Včas je imela zelo veliko opravka z lasmi. Danes se striže skoro tako na kratko kot moški, a z lasmi imamo še vedno več opravka kakor moški. Hoče pač ugajati možu, moškimi in sebi, — kaj bi se torej jezili.

Mož in žena se pripravljata, da gresta na veselico, na piknik, v gledališče. Pa ne gre kaj gladko, on prične vpiti, ona odgovarja, morda ji gre celo na jok, in zopet imata pokvarjen dan. On se mogoče "od žalosti in jeze" napije, toda kaj naj stori ona?

Med našim dobrim narodom je še vse polno moških, ki mislijo, da "babe" ne spadajo na seje, na shode in v organizacije. "On" je ne vzame s seboj. On gre, ona je doma, kuha in čisti, ter pazi na otroke. Vse to delo bi opravljala tudi če bi šla včas "kam ven", na kak shod, na seje ali kamor koli kjer se zbirajo pošteni ljudje.

Cerkev zapostavlja žensko, toda se ji laska. Hvali jo s prižnic in v svojih pobožnejših listih. Organizira jih v cerkvena društva in skrbi, da so mnogo in dostikrat v cerkvi.

Kapitalistična propaganda je istotako vedno na delu za zavajanje žene v svoje namene, od kar imajo volilno pravico. Zakaj ne bi polagali več pozornosti naši agitaciji za pridobitev žene v socialistično gibanje, ki je tudi NJENO? Zatirane so, in prenašati morajo iste težkoče v borbi za kruh, ako ne težje, kakor moški.

Cerkev hujska ženo proti njenemu možu, ako ni veren, češ, glej, ti trpiš in tvoji otroci trpe radi njega, moli, daj za maše, da ga privedeš zopet nazaj v naročje materi cerkvi. Tako hujskanje žene proti možu in obratno je povzročilo nešteto tragičnih družinskih preprirov.

Možje, ki pravijo, da svojih žen ne morejo pridobiti za nobeno stvar, se motijo, kajti ako jih je mogla pridobiti cerkev, kako da je ne bi mogel mož? Ako ji količkaj zna dopovedati, pa bo hitro dosegel uspeh. Žal, da mnogi ne znajo govoriti ženi tako kakor govore v tuji družbi. Zato se odtujata drug drugemu in si

ostaneta odtujena. Duševno in telesno zdravi otroci pridejo iz družin, kjer je doma sporazum in sodelovanje. Taki otroci so pristopnejši naši propagandi in organizaciji kakor tisti, ki prihajajo iz družin, pri katerih je spor in nerazumevanje stalen gost.

So ljudje, ki pravijo, "ženskam je pa res dobro." Ne vem, kaj je pri njih vrednega zavidanja. Pred leti je moral moški garati v industriji deset do dvanajst ur v vseh obratih. Vsi poklici so bili slabo plačani. Dasi delavce danes naganjajo do skrajnosti, so jih tudi v preteklosti. Vendar pa je res, da so se delovne razmere v splošnem veliko izboljšale. V mnogih obratih se dela danes 8 ur dnevno. Premogarji dandanes sploh nimajo dnevnega dela, kajti kateri delajo, imajo službo kvečjemu do tri dni na teden (povprečno). To je slabo zanje, ker ni zaslužka. Ampak če bi delali vsak dan pod unijskimi pogoji, bi delali v veliko boljših okolščinah kakor v prošlosti.

Za ženo se je v tej dobi zelo malo spremenilo. Ona ima še vedno toliko dela in enakega dela kakor v prošlosti. Navadno vstaja prva in lega zadnja k počitku. Tudi ako njen mož in sinovi ne delajo, ona dela. In če mož radi brezposelnosti ali boleznimi ne zasluži, so njene skrbi ogromne, kajti gospodinjiti brez sredstev je težka naloga, ali ženske so se je navadile nekako premagati. Sempatam jim je deloma olajšano delo s tehničnimi pripomočki. Na primer, pralni stroji. Toda nimajo jih še vse gospodinje, in v nekaterih krajih so neznani. Plinske peči so jim tudi kolikor toliko olajšale delo. In še nekaj drugih takih pripomočkov. Toda v glavnem je ona tam kar se domačega dela tiče, kakor v prošlosti. Mož gre na stavko, da bi imel, ako mogoče, boljše delovne razmere in večjo plačo. Ona ne stavka — kajti proti komu naj stavka?

Če želiš dobro sebi, moraš želeti dobro tudi svoji ženi in s tem svojim otrokom. Če je tvoj nazor tak, ga še v toliko razširi, da boš želel vsem ljudem dobro. S tem boš gradil smisel za sodelovanje v svoji hiši in v splošni človeški družbi. Ako pa živiš tako, da poznaš samo sebe in samo sebi želiš dobro, si škodljiv svoji družini in civilizaciji. Ljudje te vrste so sovražniki socializma, kajti socializem pomeni uredbo, v kateri človek sodeluje s človekom v prid sebe in splošnosti.

Anton Zornik.

DNE 29. AVGUSTA NA PIKNIK KLUBA ŠT. 27 V CLEVELANDU.

Najslajše se dobi na dnu, pravi latinski pregovor. Isto velja za piknike. Najboljši se vedno prirejajo proti koncu izletniške sezone. Ker socialistični klub štev. 27 HOČE prirediti piknik ne za tisoče in tisoče ljudi, ampak piknik poln proste zabave in uživanja za dobrih petsto ljudi, določilo se je da se ga priredi koncem avgusta — da se ga uvrsti med vrsto najboljših.

Nobenega dvoma ni, da temu ne bo tako. Sleher-ni član kluba je na delu že sedaj, da bo vse urejeno, ko bodo prihajali sodrug, somišljeniki in drugi na piknik, kateri bo prirejen na Močilnikarjevih farmah dne 29. avgusta. Sodrug Anton Eppich se ne da na noben način podkupiti, da bi izdal ime godbe, katero bo on sam izbral za ta piknik. Da bo najboljša je gotova stvar, kajti Eppich hoče vedno najboljšo v muziki ali nič! Ali to še ni vse! Pevski zbor "Zarja" je tudi povabljen, da nam bo zapel kako pesem. Na tem mestu govoriti, ali pisati kaj več o dobroznanem pevskem zboru bi bilo potrata prostora. Pozna ga ves slovenski živelj v Clevelandu iz koncertov, katere prireja

vsako sezono. Kaj še vse bo na programu tega domačega piknika bom omenil prihodnjič, ko se bo sestavil ves program za piknik.

Socialistični klub vabi najvljudneje vse sodruge iz Collinwooda, da se udeleže pravgotovo tega piknika. Ravnotako vabi somišljenike in širšo javnost. Da bo vsak lahko prišel na prostore brez kakih sitnosti, določilo se je, da bo truck odšel izpred S. N. Doma ob 8., 10:30, in ob 1. pa zadnjikrat. Ustavil se bo vsakokrat pred Kunčičevo dvorano v Collinwoodu pol ure kasneje po odhodu iz Clevelanda. Cena vožnje tja in nazaj je samo 50c, kar je za vsakega primerna cena. Torej vsi na plan, vsi v naravo h koncu izletniške sezone.

Joseph A. Siskovich.

“TRIJE KRALJI” NAS OBIŠČEJO.

LATROBE, PA. — Klub št. 178 JSZ. vprizori v soboto 4. septembra igro “Trije kralji”, katero je spisal s. Ivan Molek. Po igri bo plesna zabava. Igralci se pridno vadijo in obetajo, da bodo na dan vprizoritve igro kar najboljšo izvršili. Slovensko občinstvo v tej okolici opozarjamo na to redko priliko. Igra se peča z razmerami med ameriškimi Slovenci v času, ko so vsako naselbino vladali trije kralji: župnik, lokalni bankir in salunar. Nastopili bodo vsi trije kralji, poleg njih pa tudi drugi igralci. Videli boste veliko lepih, zanimivih prizorov. Ne pozabite, da bo ta igra vprizorjena dne 4. septembra. Več pozneje. — Č.

PIKNIK SYGANSKEGA KLUBA.

SYGAN, PA. — Sezona piknikov se bliža h koncu, ampak ni še končana. Klub št. 13 JSZ. priredi svoj piknik v nedeljo 29. avgusta ob 1. popoldne v Syganski dolini (pot od brata Jurija Kreka). Vabimo vse v tej okolici, da se ga udeleže. Sklenili smo, da aranžiramo ta piknik na način, da bomo zadovoljili vsakega, ki se ga udeleži. To se tiče postrežbe in zabave. Pikniški prostor najdete, ako usmerite svojo pot po Syganski dolini. Kdor ima avto, naj ga vodi po isti cesti.

V slučaju slabega vremena se vrši isti dan veselica v dvorani društva Bratstvo št. 6 SNPJ. na Syganu. — *Frank Ursich*, tajnik.

S. N. P. J. in K. S. K. J.

SNPJ. je bila ustanovljena kot svobodomiselna organizacija. Tega ni nikoli in nikjer tajila. Njeni agitatorji povsod so to naglašali in naglašajo. Nič ne skrivajo svojih nazorov z ozirom na socialne probleme, in večinoma so aktivni v delavskem gibanju. Zavedajo se, da je vera kot jo pridigajo kramarji, sredstvo kramarjev za zavajanje ljudstva. Noben veren katoličan torej ne more reči, da je bil priveden v SNPJednoto pod napačnimi tolmačenji. Prišel je v njo, ker mu je nudila boljšo podporo kakor njegova “katoliška” jednota. To je edini vzrok, da je pristopil v “socialistovsko jednoto”. Sedaj pa, ko dobiva boljšo podporo kot bi jo kje drugje, ni zadovoljen, in zahteva, da se SNPJ. duhovno pretvori v drugo KSKJ.

Kaj, ko bi “katoliki” skušali rešiti sledečo uganoko: Čemu ni KSKJ., ki je najstarejša slovenska podporná organizacija, ki je od prvega dne strogo katoliška organizacija, ki ima samo pošteno članstvo, — čemu ni ta KSKJ. tako vzorna kakor SNPJ.?

Ako “katoliški” člani SNPJednote to uganoko pravilno rešijo, bo KSKJ. kmalu prenehala biti “katoliška” jednota.

Seznam prispevkov v fond za povečanje “Proletarca”.

Kvota za Chicago in okolico \$150.

CHICAGO, ILL.: Po 50c: Leo Meden, J. Plut in F. Žagar; po 25c: Fr. Robaus, Fr. Podboršek, J. Hujan, J. Koluder, J. Lašivc, Ed. Bordovsky, Chas. Žudek, Jerry Priš, J. Herman, Julia Pac in V. Ločniškar. Skupaj \$4.25. — Nabramo na pikniku dr. št. 449, S. N. P. J.: Po \$1: Fr. Brezar in John Sin; Ant. Zlogar, 50c; po 25c: Fr. Križman, Fr. Hudale, Jos. Komučar, Matt Kurre, Fr. Omahen, skupaj \$3.75. Prejšnji izkaz \$220.60, skupaj \$228.60. Čez kvoto \$78.60.

Kvota za Waukegan in No. Chicago, Ill. \$50.

WAUKEGAN, ILL.: Po \$1: Frances Zakovšek in Jos. Dolenc; Ant. Novak, 50c; nabrano na pikniku, 40c; po 25c: Neimenovan, Mary Špacapan, John Spišek; John Kolar 20c. Skupaj \$3.85. Prejšnji izkaz \$71.75. Skupaj \$75.60. Čez kvoto \$25.60.

Kvota za Milwaukee, Wis. in okolico \$100.

MILWAUKEE, WIS.: Klub št. 37, J. S. Z. \$75. — Po \$2: Ig. Kušljan; John Lenko \$1.05; po \$1: Ferd. Gloyek, Jack Staríha, Ant. Grandlich, Law. Perko, L. Jenko, L. Lenard, John Werschnik in Fr. Čandek; po 50c: Ant. Magolich, Neimenovan; po 25: Alb. Kohlbesen, John Tisel, Joe Verbnik in Fel. Vesel. Skupaj \$88.05 prejšnji izkaz \$32, skupaj \$120.05. Čez kvoto \$20.50.

Kvota za Pennsylvanijo \$125.

LATROBE, PA.: Klub št. 178, J. S. Z., 2.00.
CANONSBURG—STRABANE, PA.: Klub št. 118, J. S. Z., \$10; John Koklich, \$3.25; po \$1: John Terčelj, John Podboj, John Chesnik, ml., Ant. Rupnik, John

Sodrugi, naročniki in zastopniki!

Poletje se bliža kraju, in s tem prihaja čas, v katerem je navadno več agitacije za naše gibanje in več prizadevanja, da se razširi “Proletarca”. Na agitaciji za JSZ. in “Proletarca” se sedaj nahaja upravnik lista sodrug Žagar, ki je na delu v Pennsylvaniji, od tam pa odpotuje v Ohio. Ali en potovalni agitator “Proletarca” ne more opraviti vsega dela. Naše naselbine so raztrešene po vsi prostrani deželi. In če bi v vsaki imeli vsaj enega aktivnega agitatorja, bi bil “Proletarec” razširjen v VSEH, kakor je sedaj v tistih naselbinah, v katerih IMA AKTIVNE agitatorje.

Sodrugi, somišljeniki in agitatorji, potrudite se vsi, da bodo vse naselbine zastopane v izkazih “agitatorji na delu”. Pazite na izkaz poslanih naročnin prihodnji teden in vsaki drugi teden, in se vprašajte, ako je naselbina v kateri živite zadostno zastopana, in če ni, čigava je krivda?

Chesnik, M. Tekavec, M. Skittle, Fr. Pogorevčnik, John Jereb; Jacob Baloh, 75c; Lov. Jereb, 60c; po 50c: Ant. Lustrak, John Bobnar, L. Jevnikar, And. Baloh, Ant. Povh, Ant. Strajnar, Jos. Samsa, Jus. Martinčič, Jakob Kocjan, L. Barbich; John Kozjek, 40c; po 25c: L. Trontel, Matt Skittle, J. Recel, Jos. Plut. Skupaj \$30.00.

MEADOWLANDS, PA.: Klub št. 182, J. S. Z., \$8.

AMBRIDGE, PA.: Ant. Kirn, 75c; L. Kveder, 25c, skupaj \$1.

HARWICK, PA.: Klub št. 234, J. S. Z. \$5; Fr. Nose, 50c; po 25c: Ant. Jazbinšek, Mar. Prašnikar, Dan. Mruš, Jos. Klopčič, skupaj \$6.50.

MUSE, PA.: Po 50c: Ant. Martinčič, John Lamuth, M. Tratar, Jos. Granc, Jos. Grabnar, Ant. Žagar; po 25c: Fr. Žabkar, Fr. Kumar, skupaj \$3.50.

CANONSBURG, PA.: Po 50c: Marko Tekavec in Jacob Baloh, skupaj \$1. V sedanjem izkazu \$45.50. Prejšnji izkaz \$123.96, skupaj \$169.46. Čez kvoto \$44.46.

Kvota za Cleveland in okolico \$125.00.

CLEVELAND, O.: Po \$10: Klub št. 49, J. S. Z. in Ant. Garden; po \$2: John Bradač; po \$1: Paul Zele, Fr. Vadnal, John Fatur, Leo Poljšak, Steve Gombač, Ant. Jankovich, Will Sitter; po 50c: Vin. Jurman in Fr. Česen; po 25c: And. Tekavec, Fr. Paulin, Fr. Vidrich, Aug. Česen. Skupaj \$31. Prejšnji izkaz \$117.16, skupaj \$148.16. Čez kvoto \$23.16.

Kvota za vzhodni Ohio \$25.

TORONTO, O.: Paul Chesnik, 60c. Prejšnji izkaz \$34. Skupaj \$34.60. Čez kvoto \$9.60.

Kvota za zapadne države \$50.

SAN FRANCISCO, CAL.: Jos. Koenig, \$1; po 50c: L. Stariha, P. E. Kurnick, Ant. Kastelic, John Kambich, Fr. Abe; po 25c: M. Jerse, Fr. Matjasich, Jos. Fabjan, J. Cvetkovich, Mar. Slonec, And. Lekšan, Fr. Tesack, Leo. Koenig, Jos. Savoren; J. Jurca, 15c. Skupaj \$5.90. Zadnji izkaz \$50.80, skupaj \$56.70. Čez kvoto \$6.70.

Kvota za Detroit, Mich., \$100.

DETROIT, MICH.: Jos. Klarich, \$10; po \$2: Mrs. in Mr. Smerdu, Jos. in B. Mentony; po \$1: Rozi Leimak, And. Šemrov, Mary Jurca, L. Oražem; po 50c: Ino Santti, Vic. Pirnat, Mini Pirnat, John Selišnik, Mar. Mantony, J. Ločniškar, Pet. Vončina, John Selišnik, Jack Tomazen, Ant. Anžiček, Jos. Škerjanc; G. Derežich, 30c; po 25c: Thom Kopšič, Joe Grum, T. Medved, Tony Karne, Jack Babich, Louis Tanko, Fr. Parhay, Louisa Parhay, Ant. Zrinc, V. J. Kenich. Skupaj \$26.30. Zadnji izkaz \$53.20, skupaj \$79.50. Še manjka do kvote \$20.50.

Kvota za Minnesota \$25.

CHISHOLM, MINN.: Jos. Ule, 80c. Še manjka do kvote \$24.20. Skupaj v tem izkazu \$210.00. Zadnji izkaz \$925.65, skupaj \$1,135.65.

Opomba: V izkazu prispevkov iz Pueblo, Colo. v 983 šte. bi se moralo glasiti: Mary Macher, 25c, namesto Mary Hochevar.

VOLITVE V EKSEKUTIVO J. S. Z.

CHICAGO, ILL. — Na prihodnji redni seji kluba št. 1, ki se vrši v petek dne 27. avgusta zvečer v dvorani SNPJ., bodo na dnevnem redu volitve v odbore JSZ. Vsak član dobi glasovnico z imeni kandidatov, ki jo bo izpolnil in vrnil tozadavnemu odboru. Na sporedu bomo imeli poleg volitev tudi več drugih važnih točk in poročil. Udeležite se seje polnoštevilno.—P. O.

Moji vtisi s VI. rednega zбора JSZ.

Piše Nace Žlemberger, Glencoe, O.

(Konec.)

Kafetarija je reč, ki meni ni bila čisto nič znana. Pri nas na Glencoe ni takih stvari. Moj spremljevalec je vprašal: "Nace, ali imaš navado obedovati ob tej uri?" Ura je bila že 1:30 popoldne. "Jaz kosim navadno opoldne, in sedaj sem že zamudil. Če je tebi vseeno, meni je tudi," ali mislil nisem tako. "Ali greva v kafetarijo?" — "Kaj je to?" — "Restavracija." — "Zakaj ne bi šla!"

Peljal me je na State St. v Loop, in tam nekje sva zavila v vežo in šla doli po stopnicah. Videl sem ob strani napis: Tisoč sedežev. "To bo pa velika restavracija," sem mislil sam zase.

Ko sva bila v nji, mi je dejal: "Kar mene glej, in me posnemaj." To je torej kafetarija. "Kofeta" sem v nji zelo malo videl, ampak veliko drugih reči. "Stregel si boš sam," mi je rekel spremljevalec. "Ej, v taki restavraciji pa res še nisem bil," sem si rekel potihoma. Kako bi naj bil, ko pa bi vsi prebivalci našega Glencoe lahko šli v tole kafetarijo in še bi izgledala prazna. Vzel sem velik plehnat krožnik ("taco"), nanj pa sem pričel nalagati, kakor sem videl druge. Naložil sem si precej, potem sva šla h klerku ki hitro pregleda kaj vse si si naložil in ti da račun, potem si poiščeš mizo, razložiš kar si prinesel, nato pa lahko začneš s pojedino in postaneš za pol ure čisto navaden materialist.

Najbolj nerodno se bi mi zdelo, če bi se kam spodtaknil in bi vrgel svojo plehnato ploščo s krožniki, prikuhami in tako ropotijo po tleh. Spremljevalec je rekel: Kar tako delaj kakor jaz. — Pa sem premišljeval, ko sva šla s svojo južino precej daleč po restavraciji na balkon, kaj pa, če on zvrne, mar naj ga tudi v tem posnemam?

Druga najina pot je bila za spremembo v gledališče. Vidiš igro na platnu, potem za nameček še kakšne druge slike, da ni vse enolično skrbi godba, kadar je orkester utrujen pa igra organist. Vstopnina popoldne v tisto gledališče je 50c.

Ogledal sem si tudi Riverview, kjer so razne "komedije" in vsakovrstne naprave za zabavo. Riverview ima tudi poseben prostor za piknike, na katerem prireja soc. stranka čikaškega okraja svoje piknike dvakrat vsako leto. Enega sem se enkrat tudi jaz udeležil, ko sem se nahajal v Chicagu. Pohajala sva nekaj časa v parku, potem pa sva "za počitek" zlezla v nekakšen "čeber" in se pričela zaeno z drugimi čebri poditi po prostoru. Kdor zna voziti, nima težkoč, kdor pa ne zna, se zaletava v čebre drugih voznikov, gledalci pa se smejaajo tej "komediji".

Nazaj grede mi je pokazal poslopje in tiskarno židovskega socialističnega dnevnika "Forward". Je lepo, moderno poslopje, v katerem so uradi dnevnika in tiskarna. Vse skupaj stane baje nad \$200,000.

Obiskala sva še družino Urbanc in sodruginjo Angelo Tich.

Prihajal je čas, ko se je bilo treba odpraviti na postajo. Zamudil sem se tu malo in tam malo. Skoro bi bil zamudil vlak. Par blokov od postaje B. & O., ko je pričela kara voziti počasi, sem izstopil in šel peš, da sem jo prekosil ter prišel pravočasno na postajo. Sodruga Z. pa je sopihal nekaj korakov za menoj, in se čudil, češ, kako neki moreš hoditi tako naglo!

Doma sem se razveselil svojega vrta. Teden prej je obiskala našo mirno sosesko toča, pa se tudi mojemu vrtu ni izognila. Če potolče celo takim ki niso socialisti, zakaj ne bi še socialistom, katere Bog po naukih vere itak mora kaznovati, po smrti jih čaka pa še hujša kazen. Moj vrtič me je pozdravil obraščen, kajti v tem času se je že zelo otrešel posledic toče, in zelenjave ter nekaj sočivja imam sedaj zopet doma.

VI. redni zbor JSZ., pa mi je ostal v spominu. Posebno dober vtis je napravila name čikaška mladina, namreč v kolikor sem z njo prišel v dotiko. Mladeniči kot so D. J. Lotrich (bil je delegat kluba št. 1), Oscar Godina, Joško Radelj mlajši (iz West Allisa, Wis.), Richard in Lincoln Zavertnik ter drugi so me uverili, da se zanimajo ne samo za igre ampak tudi za društveno življenje. Dva izmed teh, Lotrich in Radelj ml., sta aktivna člana JSZ., vsi pa so aktivni v mladinskih društvih SNPJ. Čikaško mladinsko društvo (Pionir) šteje že nad sto članov in članic. Predsednik društva je s. Lotrich. Na to mladino računamo, da bo v SNPJ. nadaljevala po poti starih pionirjev ter pazila, da nikoli ne zaide.

Na banketu, o katerem sem že pisal, je sodelovala tudi mladina. Med mlajše sodruge spada tudi Anton Žagar, katerega deklamacija "V blaznjenju" se mi je zelo dopadla. V zboru "Sava" je precej mladeničev in mladenk, in upam, da bo klubu št. 1 v agitatoričnem oziru v veliko pomoč.

Razveselilo me je poslušati dvanajstletno Annie Turk (hčerka sodruga in sodruginje John Turk) ko je deklamirala Seliškarjev "Rudnik". Na tem banketu je bilo mnogo rudarjev, ki so delali ali pa se še sedaj preživljajo z delom "v jamah".

V mnogih naselbinah pravijo: Mladina ni z nami, se ne zanima za naše priredbe itd. Ali ni mnogo krivde za njeno brezbriznost in odtujenost med nami samimi? V naselbinah kjer je takega pritoževanja največ, se skorogotovo najmanj stori za pridobitev mladine. Ako je prepuščena sama sebi, se nam mora odtujiti.

Sodrug Lotrich je imel na zboru lep referat o nagolah, ki jim imamo pri delu med mladino. Bil je v Proletarcu že priobčen, in upam, da so ga čitatelji povsod pazno prečitali. Zelo dobra je tudi resolucija, ki daje našim sodrugom, oziroma klubom, pravce, po katerih naj se ravnajo pri svojem agitacijskem delu med mladino.

Vsem v Chicagu, posebno družini Filipa Godina, kjer sem stanoval, izrekam za prijazno postrežbo zahvalo. Nameraval sem obiskati še enkrat sodruge v Ciceru, pa ni bilo časa. Želel sem iti pred odhodom posloviti se v urad Prosvete in glavni urad SNPJ., ali časa je bilo malo in potov mnogo.

Sedaj sem doma in delam v majni. Delam, pišem in čitam. Napisal sem te svoje vtiske, ker me veseli, da naša stvar napreduje, in da smo na pravem potu.

Pišem in mislim na rudnik. Veliko let je od časa, ko sem prišel prvič v premogovnik. Veliko sem že videl nezgod. Videl sem posledice eksplozij, bil v borbi rudarjev za izboljšanje njihovega življenjskega stanja, in če kdo, bi moral biti vsak premogar ne samo socialist ampak aktiven socialist.

Razumem Seliškarjev "Rudnik" in zato sem socialist. Ko nas bo več, dovolj da preuredimo družbo po svoje, bomo nehali kopati za druge, kajti kopali bomo za vse in s tem zase, — " . . . za mater, za ženo, za sina, za hčer . . . "

BREZ NASLOVA

K. T.

Trije narodi, štirje odbori — ena povodenj v Jugoslaviji.

V Ameriki je veliko Jugoslovanov. Ali po tolmačenju srbskih pravoslavniških šovinistov in hrvatskih katoliških narodnjakov Jugoslovanov sploh ni, ne v Ameriki in ne v Jugoslaviji. Ob Donavi, Dravi in Savi so bile velike povodnji. Tisoče seljakov je ob vse pridelke, mnogi tudi ob poslopja in vso premično imovino. Beda je velika in pomoč nujna. Glas o nesreči je prišel tudi v deželo strica Sama. Dnevnik so vsaki dan prinašali vesti o povodnji v Jugoslaviji in drugih deželah Evrope. Tedaj so nekateri ameriški "Jugoslovani" pričeli misliti na pomoč svojim bratom v domovini. V New Yorku so organizirali centralni odbor, ki je sestavil apel za pomoč, imenoval razne vplivne in nevljavne Jugoslovane v svoj odbor, in pričel s kampanjo v časopisju. Ali v odboru je tudi pravoslavni škof, torej Srb; nadalje profesor Pupin, tudi Srb; Nikola Tesla, tudi Srb. In nekaj Slovencev, med njimi Frank Sakser. Poslanik Tresić Pavišić, ki je Hrvat, je častni predsednik.

V odboru je tudi nekaj drugih Hrvatov, ki pa pravijo, da so v tistem odboru brez svojega privoljenja. "Srbi, Hrvati i Slovenci jedan su narod!" so pripovedovali med vojno don Niko in drugi "Jugoslovani". Mi smo rekli: Nismo danes, ali ako bomo delali pametno, bomo s časoma šele postali EN narod!! Pomožna akcija v prid ljudstvu ki mu je povodenj uničila vse kar povodenj v sredi poletja more uničiti, pokazuje, da še nismo en narod.

Hrvatski "nacionalisti" v New Yorku so organizirali svoj pomožni odbor, kateremu načeljujeta Kresić in Grgurević. V svojem proglasu pravi tudi sledeče:

"Za svoj rad jamčimo obrazom i poštenjem hrvatskim pred Bogom i poštenim hrvatskim svijetom . . ."

"Hrvatski Glasnik" komentira to "garancijo" na sledeči način:

"Možda je ovo svečano obećanje bilo potrebno kad se među podpisnicima nalazi i onih koji su Zottu držali vreću kad je sabirao za Radića, za neizdani Kalendar i za razne natječaje. Radić nije dobio pare, kalendar nije izašao, nagrade niko nije dobio. Ne mislimo ni u snu bacati sumnju na ni jednog od ostalih potpisnika poziva, nego smo samo htjeli reći — jer je potrebno reći — da na poziv nisu smjela doći imena onih, koji su Zottu vreću držali i znali da se na narodu vrši prevara. Tko od naroda traži povjerenje treba da u rukovanju povjerenim novcem ima — čistu prošlost."

To je torej odbor "čistega hrvatstva", ki se sklicuje na svojega Boga in na svoje "hrvatsko poštenje". Ta zbira za "Hrvate" i "Hrvatku". To sta torej dva odbora za "pomoč". "Radnik" ima svojega. Njegovo stališče je: Mi rabimo denar za svoje akcije, posebno za svoje "novinstvo". Najprvo prispevajte nam. Če pa na vsak način hočete prispevati tudi za rodjake kateri trpe pomankanje vsled povodnji, tedaj pošljite svoje prispevke "Internacionalni delavski pomoči" (Inter-

national Workers Aid"). Nji sicer ni mnogo znano kako se "imajo" v tistih vaseh, ampak gre se za novice. Če jih dobi Medjunarodna radniška pomoč, gre go-tov odstotek nji, ostalo vsoto pa dobe komunisti v Jugoslaviji, da jo razdele kakor vidijo "da je potrebno". Nekaj ostane tudi njim. Do tu — trije odbori. Četrtega ima Hrvatska Bratska Zajednica. V proglasu newyorškega centralnega odbora je bilo zapisano, da je v njemu zastopana tudi HBZ. Njen odbor to zanikuje. Konzul Stanojević je poslal časopisju izjavo, da je HBZ. privolila v zastopstvo v centralnem odboru. Konzul, ki vodi vso pomožno akcijo v centralnem odboru, piše zelo vljudno. Pravi, da ni nasproten drugim pomožnim odborom. Glavno je, da so pomožni odbori (naglas na "so") HBZ. je na seji svojega gl. odbora zaključila prispevati v ta namen \$5,000, kar je do sedaj najvišja posamezna vsota in tudi ostane. Ob enem je odbor izdal apel na društva HBZ., da pošljejo prispevke v ta namen gl. odboru, ta pa jih izroči Hrvatski Radiši in Hrvatski Zaštitni v Zagrebu. Centralni odbor jih pošilja jugoslovanskemu Rdečemu križu. Centralni odbor je dosedaj nabral okrog \$3000, HBZ. nad \$5000, hrvatski odbor v New Yorku par sto dolarjev, "Radnikova" pomožna akcija pa do sedaj še ni imela izkaza in ga dosti najbrž tudi ne bo, ker prispevkov ne bo. Izmed Slovencev so v centralnem odboru trije ali štirje, in to Fr. Sakser, urednik "Našega Doma" Hude, in predsednik SNPJ. Naseljeniški komisar E. Kristan je podpredsednik ožjega odbora, kateri izvršuje delo. Čudno je, da Slovenci še nimajo svojega odbora. Vzrok najbrž je, da v Sloveniji niso imeli povodnji kakršna je bila nižje dolí.

"D. S." je nabrala pod geslom "Rešimo Delavsko Slovenija" \$207.25. To je vsekakor premalo za rešitev, in "D. S." to priznava, ko pravi: ". . . dvanajsta ura se bliža . . ." Nekoč so eselpisti sklenili, da uničijo "Proletarca" in JSZ. Ustanovili so list "Socialistično Zarjo" in najeli potovalne organizatorje. Tisti organizatorji niso več organizatorji. "Socialistična Zarja" je zatoniła, in žnjo tisočaki, ki so jih hrvatski in srbski eselpisti prispevali za "spreobrnitev" slovenskega delavstva. "Proletarec" še izhaja in napreduje. JSZ. še obstoji in je jačja kot je bila. JSZ. je najstarejša jugoslovanska delavska politična organizacija. In je v resnici *delavska!* "Proletarec" je poleg "Radniških Novin" v Beogradu najstarejši jugoslovanski delavski list. "D. S." umira, dasi je bila njena naloga "uništiti" JSZ. in "Proletarca". Ne gre, prijatelji!

Socialpatriotje tožijo "D. S." To je reklama, katere so se poslužili Zinićevi ljudje v kampanji za prispevke. Poslali so pisma na društva SNPJ., in pisma podobne vsebine na društva HBZ. Rezultat:

82 podpore od društva SNPJ. v Bellaire, O. Kje so druga društva "Progresivnega bloka SNPJ.? Kje so tisti, ki so obljubili razkrinkati korupcijo socialpatriotske mašine? Mar je v dveh dolarjih bellairskega društva zapopadena vsa sila progresivnega (?) bloka?

Po izkazu v "D.S." je priobčil izkaz prispevkov za "D.S." tudi "Radnik". Ker vlada v upravi obeh listov velika anarhija, in ker je v izkazu toliko pomot, da jih je treba vedno "popravlјati", je pač težko reči, kaj da so natančne vsote. "D. S." ima v zadnjem izkazu zabeleženo samo dr. št. 258 SNPJ., ki je prispevalo \$2. "Radnik" ima med prispevatelji za "D. S." še sledeča društva SNPJ.: št. 472, Harmarville, Pa., \$5; št.

356, Benld, Ill., \$6.20; št. 4, Neffs, O., \$5. To so društva, ki so prispevala v "obrambni" fond "D.S." ne da bi vedela kaj je "D.S." Članstvo posluša agente, ki mu "lepo" govore, in prispeva kolikor more. Ali vseeno, kje vendar je tista silna moč "progresivnega" bloka? "D.S." potrebuje najmanj \$2,000, da se za silo izkoplje iz dolgov, in dolžnost "progresivnega" bloka je, da ji pomaga. Z zabavljicami proti socialistom se namreč ne plača dolgov.

Kolumbovi Vitezi, med katerimi je precej slovenskih klerikalcev, so napovedali vojno sedanji mehiški vladi. Zbirajo fond milijon dolarjev za propagando proti Callesovi vladi in "njenim metodam." Razgaljajo tudi "ruske metode" in se bore za "svobodo".

Naj mi slovenski klerikalci, ki so člani te srednjeveške, nevičarske organizacije povedo, zakaj niso niti črhnili, ko je Mussolini razbil katoliško ljudsko stranko v Italiji? Ali so Kolumbovi Vitezi in vatikanski dostojanstveniki zavezniki Mussolinijeve politike v Italiji, ali niso? Če niso, kaj so storili v prid italijanskega katoliškega duhovnika in politika Don Sturzo, ki živi v "prostovoljnem" izgnanstvu? Ali je za svobodno katoličanstvo več svobode v Mussolinijevi Italiji kakor v Mehiki, in ako jo ni, ČEMU SE STRAHOPETNI PETOLIZCI NISO POTEGNILI ZA DON STURZOV LJUDSKI KATOLICIZEM V ITALIJI KAKOR SO SE POTEGNILI ZA ROCKEFELLERJEV-MORGANOV KATOLICIZEM V MEHIKI?

Bivši klerikalci, Zottijevi agentje in druge propalce, ki danes paradirajo pod firmo jugoslovanskih "komunistov" v Ameriki, se v "D. S." norčujejo iz so-

JOHN STERŽINAR

Willow Springs,

ILLINOIS,

priporoča svoj novi prostor slovenskim društvam, klubom, posameznikom in skupinom za priredbo piknikov, izletov ter drugih zabav. Imam obsežen senčnat prostor, ki je še boljši kot je bil prejšnji. Imel bom tudi sobe za prenočišča.

Moji prostori se nahajajo kake dve milje naprej od kraja kjer sem se preje nahajal, odnosno na stari Cookovi farmi.

Vzemite Joliet karo in izstopite na RED GATE STOP in potem imate par minut hoda na desno, pa ste na mojem prostoru.

DOBRA DOMAČA POSTREŽBA.

CENE ZMERNE.

cialističnega župana v Brestu, Francija, ker je izjavil, da pod nobenim pogojem ne pozdravi Mussolinijeve mornarnice, ki je priplula v Brest. Vandervelde je na locarnskem zboru v Švici odprto ignoriral Mussolinija, in ta njegov korak je odobral ves svet, razen oboževalcev italijanskega krvnika in pa komunistov. Mussolini sam je potom svojega časopisja svetoval socialistom, naj se uče vljudnosti — od komunistov. Enako svetujejo sedaj socialističnemu županu mesta Brest v Franciji, češ, ko je italijanska flota priplula v sovjetska pristanišča, so jo pozdravili uradniki sovjetskih oblasti v vsakem kraju. "D. S." na svoj način "komentira", da so socialisti lahko postavljajo proti Mussolinju v francoskem Brestu, toda kje je njihovo junaštvo v Italiji?

Matteotti je bil tajnik unitarske socialistične stranke v Italiji. Mussolinijev režim ga je umoril, in zarota proti njemu je bila skovana v najožjem Mussolinijevem krožku. Unitarska socialistična stranka je bila z Mussolinijevem dekretom razpuščena, in njeni listi ustavljeni. Socialisti v Italiji so ustanovili novo stranko, ki deluje pod najtežjimi okolščinami. Njeno glasilo se širi največ tajno. *Komunistična stranka Italije ima veliko več "pravice" in zaslombe v Mussolinijevi Italiji kot pa stranka socialističnega delavstva.* Socialisti so padali pod fašističnimi noži. Njihovi domovi so bili vpepeljeni. Njihove tiskarne razrušene. Mussolini prihaja iz istega "ekstremnega" krila, iz katerega se je razvila "komunistična" stranka. Njegova diktatura miži najmanj na pol, kadar ima opravka s "komunisti",

in vzame nož, kadar preganja socialiste. To je razlika med socialističnim in "komunističnim" junaštvom v Mussolinijevi Italiji.

DNE 22. AVGUSTA NA PIKNIK PIONIRJEV V WILLOW SPRINGS.

CHICAGO, ILL. — V nedelo 22. avgusta priredi društvo Pionir št. 559 SNPJ. velik piknik pri Vidmarju v Willow Springs. Vrt je prostoren in znan čikaškim ter okoliškim Slovencem. Preje ga je lastoval rojak J. Steržinar.

Dirke in druge igre se prične ob 1:30 popoldne. Na sporedu razne tekmovalne igre za moške, ženske in otroke. Zanimiva bo igra s konjskimi podkvami, nadalje "baseball" med oženjenimi in samskimi moškimi, letalske tekme itd. Zmagovalci dobe nagrade.

Plesna zabava se prične ob 3. popoldne. Za postrežbo v vseh ozirih bo preskrbljeno. Vstopnina je 25c za osebo. Pridite na izletni prostor čim preje in ne pozabite priversti svojih prijateljev in prijateljic, posebno onih, ki še niso člani našega mladinskega društva Pionir. — *Publikacijski odbor dr. št. 559.*

SODRUGOM IN SOMIŠLJENIKOM V BARBERTONU, OHIO.

Seje socialističnega kluba št. 232 JSZ. se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani samostojnega društva "Domovina" na Mulberry cesti. Sodrug, udeležujte se redno sej, ker je vedno kaj zanimivega in važnega na dnevnem redu. Simpatičarje vabimo, da se nam pridružijo in pomagajo pri delu za boljšo bodočnost delavskega ljudstva. **TAJNISTVO KLUBA ŠT. 232.**

ALI VPRAŠATE ZA SIGURNOST VAŠEGA DENARJA

tedaj kupite hipotečne (mortgage) bonde, ki jih vam nudi ta v obče priznana bančna trdnjava ameriških Slovanov. Ti bondi so zaščiteni z dobro cenjenimi in varnimi nepremičninami v najboljših delih mesta

Vložite vaš denar v to veliko in varno banko.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Imovina \$19,000,000.

Lepi ljudje v kino-igrah.

Lepa dekleta in lepi mladeniči so v kino igrah največja privlačnost. Sloviti igralci in igralke, takozvane zvezde, dobe baje na stotine in tisoče pisem tedensko (to namreč pišejo "oglaševalni" agentje), in skoro vsa so od ljudi, ki so se zaljubili v slike svojih ljubljencev na platnu. Po trditvah press agentov je največ ameriških žensk zaljubljenih v igralca, ki je posetnikom kino gledališč znan pod imenom Rudolph Valentino. Sedaj kažejo njegovo sliko "The Son of the Sheik" v Roosevelt Theatre. Rudolf je pred nekaj dnevi baje nevarno obolel, bil operiran, in v njegov urad prihaja na desetisoče pisem, skoro samo od žensk, ki mu žele "skorajšnjega okrevanja". V ostalem je vse tako kakor je na svetu "od nekdanj bilo". Prihodnji ponedeljek pride v tem gledališču na spored kino igra "Mare Nostrum", v kateri sta glavna igralca Alice Terry in Antonio Moreno.

Ena reklamna posebnost v Chicagu je Oriental Theatre. Vse gledališče ima orientalski značaj po čikaško prikrojen. Usherji so oblečeni v indijske kostume. Luči naj bi spominjale na orientalske misterioznosti, program pa je seveda ameriški. Jazz je glavna in v resnici privlačna točka. Paul Ash je mojster "džaskega" programa. Jazz ni umetniška godba, in

najbrž nikoli ne bo, ampak "ljudstvu" ugaja, in vedno polni Oriental Theatre je en dokaz.

McVickers Theatre je kar se tiče glasbe, na enaki višini kakor Oriental. Jazz, ki vznruja, razburja in "navdušuje", je magnet tudi tega kino gledališča.

V Chicago Theatre je bila prošli teden glavna privlačna točka razstava ženskih kožuhov. Baje je bila užitek celo za tisoče revnih žensk, ki niso imele na sebi še nikdar drage suknje. Prihodnji ponedeljek bo na sporedu kino igra "Amateur Gentleman", v kateri je glavna "zvezda" znani igralec Richard Barthelmess.

*Agitirajte za "Proletarca" in "American Appeal"!
Oba sta glasila ameriške socialistične stranke in vodita proletariat po poti konstruktivnega dela v socializmu.*

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad S. Lawndale Ave., vogal W. 26th St.

Stan 2316 S. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213
Uradne ure: Od 2 do 4 pop., in od 7 do 9 zvečer.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA".

List stane za celo leto \$6.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

CAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerne.

Postrežba točna.

BARETINCIC & HAKY

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoračnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih za stav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriškanskih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.
Za obilna naročila se toplo priporočam.

6% IN VARNO

6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za
na imenitnem prostoru ležečo
lastnino, na prodaj pri nas

MILLARD STATE BANK

3643-3645 WEST 26th STREET

At Millard Avenue

CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe,
največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

FARMARJEVA SKRB, DA POSPRAVI ŽETEV.

vlačno silo. Ako se ne počutite dobro, ako trpite na splošni oslabeledosti, slabem apetitu, glavobolu, neredni prebavi in slabem spanju, vzemite Trinerjevo grenko vino. Čitajte kaj nam piše Mr. George Kantor: "Rose Lake, Idaho, 5. julija. Trinerjevo grenko vino sem spoznal l. 1921. Počutil sem se slabo že nekaj tednov, nakar mi nasvetuje moj lekarnar naj poskusim Trinerjevo grenko vino. Upošteval sem nasvet in od te-

Stari pregovor, "da setev dobro obrodi, je skrb farmarja", je v tem času postal zopet resnica, kajti sezona žetve bo kmalu pri kraju. Industrija je sreče desna roka, pogoj uspeha. Toda edino, ako se dobro počutite in ste dobrega zdravlja vas delo veseli in ima za vas pri-

daj je to izvrstno zdravilo vedno v moji hiši." Ena steklenica stane \$1.25, dalje proti jugu in skrajnem zapadu nekoliko več. Ako ga ne morete dobiti v vaši okolici, tedaj pišite naravnost na Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje soc. kluba št. 27. se vrše dvakrat v mesecu: vsako drugo nedeljo dopoldne in vsako tretjo nedeljo popoldne. Seja tretjo nedeljo v mesecu je namenjena v glavnem za predavanja in diskuzije. — Sodrugi, prihajajte redno k sejam in pridobite klubu novih članov!

GIRARD, O. — Seje soc. kluba št. 222 J. S. Z. se vrše vsaki prvi torek v mesecu ob 7 uri zvečer v Slovenskem Narodnem Domu. Delavci to je vaša organizacija, pridružite se ji! Naš klub ima tudi lepo zbirko knjig. Izposojajte si jih! **TAJNISTVO.**

FRANK GANTAR se priporoča rojakom pri nabavi drv, premoga, koka in peska.
1201 Wadsworth Ave. Phone 2726 Waukegan, Ill.

CENIK KNJIG.

Nadaljevanje z 2. strani.

STAROINDIJSKE PRIPOVESTI, s slikami, (Jos. Suchy), broširana35	ZELENI KADER, (I. Zorec), povest, broš.45	STREP IZ JUDEJE, (J. S. Marchar), vezana	1.10
STEPNI KRALJ LEAR IN HIŠA OB VOLGI (I. S. Turgejev in S. Stepanjak), povesti, broširana60	ŽENSKA PISMA, (M. Prevost), broš.60	SLOVENSKA NARODNA LIRIKA, pesnjske, broširana65
SVETNIK, (A. Fogazzaro) roman, broširana \$1.15, vezana	1.50	ZGODBE IZ DOLINE SENT-FLORJANSKE, (Ivan Cankar), vezana	1.50	SOLNCE IN SENČE, (Ante Debeljak), broširana50
SVETOBOR, povest, broširana65	ZLATARJEVO ZLATO, (A. Senon), vez.	1.20	SVOJEMU NARODU, Valeatin odnik, broširana25
TARAS BULJBA, (N. Gogolj), trdo vezana, 206 strani75	ŽENINI NASE KOPENELE, (Rado Murnik), broširana30	SLEZKE PESMI, (Peter Bezruč), trda vezba50
TARZAN SIN OPICE, (E. R. Burroughs), vezana	1.10	SLOVENSKI PISATELJI:		TRBOVLJE, (Tone Seliškar), proletarske pesmi, broširana 50c; vezana75
TIK ZA FRONTO, (D. Feigel) broširana65	FRAN LEVSTIK, zbrani spisi, vezana	1.25	TRISTIA EX SIBERIA, (Vojeslav Mole), vezana	1.25
TRI POVESTI, (L. Tolstoj) broširana40	FRAN ERJAVEC, zbrani spisi, vezana	2.00	V ZARJE VIDOVE, (Oton Zupančič), pesnitve, broširana40
UDOVICA, (I. E. Tomić), povest 330 strani, brošir ja 75c, vezana v platno	1.00	JOS. JURČIČ, zbrani spisi, II. zv. vezan	1.50		
VAL VODNIKA izbrani spisi, broš.30	III. zv. vezan	1.50	IGBE	
VIANJEVA REPATICA, (Vlad. Levstik), 506 strani, vezana v platno	1.50	IV. zv. vezan	1.25	ANFISA, (Leokid Andrejev), broširana50
VITEZ IZ RDEČE HIAE, (Alexander Dumas star.), roman iz časov francoske revolucije, 504 strani, broširana 80c, vezana v platno	1.25	V. zv. vezan	1.00	BENESKI TRGOVEC, (Wm. Shakespeare), vezana75
V ROBSTVU, roman tuge in boli, Ivan Matičič, vez. 255 strani. 1.50		VI. zv. vezan	1.00	CARILJEVA ZENITEV-TRIJE ŽENINI, (F. S. Tauchar), dve šalo-igri, enodejanke, broširana25
ZABAVNA KNJENICA, zbirka povesti in ertic, broširana65	FR. MASELJ-PODLIMBARSKI zbrani spisi, vez.	1.50	GOSPA Z MORJA, (Henrik Ibsen), igra v petih dejanjih, broširana60
ZADNJA PRAVDA, (J. S. Baar) roman, broširana75	PESMI IN POEZIJE.		KASLIJA, drama v 3 dejanjih75
ZADNJI VAL, (Ivo Šorli), roman, vez.	1.00	BASNI, (Jean de la Fontaine, iz francoske prev. I. Hribar) vezana	1.00	JULIJ CEZAR, (Wm. Shakespeare), vezana75
ZAJEDALCI (Ivan Molek), povest, 304 strani, vezana v platno	1.75	MLADA POTA, (Oton Zupančič), pesmi, trda vezba75	MACBETH, (Wm. Shakespeare), vezana75
ZAPISKI IZ MRTVEGA DOMA, (A. M. Dostojevski), dva zv., vez. v platno	2.25	MODERNA FRANCOŠKA LIRIKA, (Prevel Ant. Debeljak), vezana90	NAVADEN SLOVEK, (Braa. Gj. Nušič), šala v treh dejanjih, broširana35
ZA SREČO, povest, broširana45	PESMI ŽIVLJENJA (Fran Albrecht), trda vezba50	NOČ NA HMELJNIKU, (Dr. I. Lah), Igra v treh dejanjih, broširana35
		POEZIJE, (Fran Levstik), vezana90	OTHELLO, (Wm. Shakespeare), vezana75
		POHORSKE POTI, (Janko Glaser), broširana35	BOMANTICNE DUBE, (Ivan Cankar), drama v treh dejanjih, vezana85
		PRESERNOVE POEZIJE, vez.75		
		SLUTNJE, (Ivan Albrecht), broširana45		
		STO LET SLOVENSKE LIRIKE, od Vodnika do moderne, (C. Golar), broš. 90c, vez.	1.25		